

**VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA  
EKONOMICKÁ FAKULTA**

**KATEDRA REGIONÁLNÍ A ENVIRONMENTÁLNÍ EKONOMIKY**

**Význam strategického dokumentu pro rozvoj mikroregionu povodí  
Ondřejnice**

**The Role of the Strategic Document for the Development of Povodí  
Ondřejnice Microregion**

**Student: Bc. Vladimíra Coufalová, DiS.  
Vedoucí diplomové práce: Ing. Jan Malinovský, Ph.D.**

**Ostrava 2011**

## ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Řešitel: Bc. Vladimíra Coufalová, DiS.  
Program: Hospodářská politika a správa  
Obor: Regionální rozvoj  
Téma: Význam strategického dokumentu pro rozvoj  
mikroregionu povodí Ondřejnice  
The Role of the Strategic Document for the Development  
of Povodí Ondřejnice Microregion

1. Úvod
  2. Východiska pro zkoumání strategického rozvoje mikroregionu
  3. Mikroregion Povodí Ondřejnice a jeho strategie rozvoje
  4. Zhodnocení plnění strategie mikroregionu Povodí Ondřejnice
  5. Závěr
- Seznam použité literatury  
Seznam zkratk  
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce  
Přílohy

### Odborná literatura:

WOKOUN, R.; MALINOVSKÝ, J.; DAMBORSKÝ, M.; BLAŽEK, J a kolektiv autorů *Regionální rozvoj, východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde Praha a.s., 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0

WOKOUN, R.; ČERVENÝ, M.; a kolektiv autorů *Ekonomika v prostoru svět, střední Evropa, EU, OECD, ČR* Praha: Linde Praha a.s., 2008. 192 s. ISBN 978-80-7201-698-3

*Strategie rozvoje mikroregionu měst a obcí povodí Ondřejnice*, 2008, zpracovatel: Obec Stará Ves nad Ondřejnicí za technické pomoci společnosti Konfing, a.s. Ostrava a společnosti Třanovice služby o.p.s., schválil: Sněm starostů Svazku měst a obcí povodí Ondřejnice

Vedoucí diplomové práce: Ing. Jan Malinovský , Ph. D.

Datum zadání: 26. listopadu 2010

Datum odevzdání: 29. dubna 2011

---

Ing. Jan Malinovský, Ph.D.  
vedoucí katedry

---

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová  
děkanka fakulty

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně“.

V Ostravě dne 29.4.2011

## Obsah

<b>1 Úvod.....</b>	<b>1</b>
<b>2 Východiska pro zkoumání strategického rozvoje mikroregionu .....</b>	<b>3</b>
2.1 Vymezení pojmu region a řádovostní hierarchizace regionů .....	3
2.1.1 Region .....	3
2.1.2 Řádovostní hierarchizace regionů .....	6
2.1.3 Vymezení pojmu „mikroregion“ .....	10
2.2 Regionální rozvoj.....	13
2.3 Strategie a strategické řízení .....	13
2.4 Metodika postupů pro zpracování strategického dokumentu mikroregionů .....	16
2.4.1 Strategický rozvojový dokument mikroregionů .....	16
2.4.2 Legislativní zakotvení strategického rozvojového dokumentu mikroregionu.....	17
2.4.3 Metodika pro vypracování strategického rozvojového dokumentu mikroregionu ....	18
<b>3 Mikroregion povodí Ondřejnice a jeho strategie rozvoje .....</b>	<b>25</b>
3.1 Základní charakteristika mikroregionu povodí Ondřejnice .....	26
3.2 Demografická charakteristika mikroregionu povodí Ondřejnice .....	28
3.2.1 Vývoj počtu obyvatel obcí mikroregionu povodí Ondřejnice .....	28
3.2.2 Věková struktura obyvatel.....	29
3.2.3 Vzdělanostní struktura obyvatel .....	30
3.2.4 Přirozený přírůstek a migrační saldo v roce 2009 .....	31
3.2.5 Dojíždka a vyjíždka v roce 2001 .....	32
3.3 Ekonomická charakteristika mikroregionu povodí Ondřejnice .....	33
3.3.1 Nezaměstnanost v mikroregionu povodí Ondřejnice .....	34
3.4 Dopravní dostupnost mikroregionu povodí Ondřejnice .....	35
3.5 Přírodní a kulturní zajímavosti mikroregionu povodí Ondřejnice.....	36
3.5.1 Přírodní zajímavosti .....	36

3.5.2 Kulturní zajímavosti .....	38
3.6 Shrnutí charakteristik mikroregionu povodí Ondřejnice formou SWOT analýzy .....	40
3.7 Strategie rozvoje mikroregionu povodí Ondřejnice.....	42
3.7.1 Orgány mikroregionu povodí Ondřejnice .....	44
3.7.2 Strategický cíl a prioritní cíle pro rozvoj mikroregionu povodí Ondřejnice .....	44
<b>4. Zhodnocení plnění Strategie rozvoje mikroregionu povodí Ondřejnice.....</b>	<b>45</b>
4.1. Soulad Strategie mikroregionu povodí Ondřejnice s dalšími rozvojovými dokumenty .....	45
4.1.1 Priority a opatření pro program SAPARD v rámci Plánu rozvoje zemědělství a venkova České republiky pro období 2000-2006.....	45
4.1.2 Priority a opatření regionálního operačního plánu Ostravska .....	46
4.1.3 Priority a opatření pro rozvoj okresu Frýdek – Místek .....	47
4.2 Smysl Strategie rozvoje mikroregionu obcí povodí Ondřejnice a její realizace...	49
4.3 Vyhodnocení plnění naplánovaných projektů .....	50
4.4 Doporučení pro zastupitele mikroregionu povodí Ondřejnice .....	55
<b>5 Závěr.....</b>	<b>58</b>

# 1 Úvod

Hlavním cílem mé práce bylo zhodnocení strategického rozvojového dokumentu „Strategie rozvoje mikroregionu obcí povodí Ondřejnice“ pro jeho zadavatele, Sdružení měst a obcí povodí Ondřejnice, a to ze dvou hledisek. Jednak se vyhodnocují hlavní cíle rozvoje mikroregionu v souvislosti s předpoklady jejich naplnění. Druhé hledisko posouzení se týká možností projektového zajištění zmíněné strategie a návrhu společných aktivit obcí tohoto sdružení. Třetím dílčím cílem je vytvoření předpokladů k provedení výše uvedeného hodnocení, tzn. zpracovat relevantní obecná a teoretická východiska týkající se procesů strategického řízení rozvoje mikroregionů a provést analýzu potenciálních faktorů rozvoje předmětného území.

Praktickým smyslem zhodnocení je poskytnout zástupcům mikroregionu hlubší a nezávislé podklady k zrealizování hlavních cílů rozvoje a k účelnějším postupům jejich naplňování.

Problematika rozvoje územních celků na úrovni mikroregionů a zejména problematika tvorby jejich rozvojových dokumentů se v posledním desetiletí dostala do popředí zájmu nejen regionalistů. Mikroregiony jsou velmi často vytvářeny sdružováním obcí s vidinou společného snadnějšího získání finančních prostředků z evropských i národních fondů k zabezpečení realizace svých rozvojových dokumentů. V praxi se ale ve značné míře setkáváme s tím, že řada mikroregionů nevyvíjí žádnou nebo minimální činnost a jedná se pouze o formální sdružení obcí. Proto se ve své práci zabývám touto problematikou.

Sdružení Mikroregionu povodí Ondřejnice, by díky své strategii rozvoje, mělo být schopno uskutečňovat svá strategická rozhodnutí a záměry, úspěšně se přizpůsobovat ekonomickým změnám a zvládat efektivněji čerpání finančních prostředků z různých dotačních titulů (ČR i EU).

Úvodní část diplomové práce se věnuje výkladu pojmu region, blíže je charakterizován mikroregion a jeho legislativní vymezení. Kapitola je dále věnována regionálnímu rozvoji a strategickému řízení. Na což navazuje problematika strategického rozvojového dokumentu mikroregionu.

Následující kapitola podrobněji popisuje samotný mikroregion povodí Ondřejnice. Zahrnuje demografickou, ekonomickou a přírodně – kulturní charakteristiku daného mikroregionu, doplněnou přehlednými tabulkami, grafy

a fotkami, která je vyhodnocena formou SWOT analýzy. V této kapitole je také bližší specifikace Strategie rozvoje mikroregionu obcí povodí Ondřejnice, jejího strategického cíle a priorit, zahrnující jednotlivé rozvojové projekty.

Další kapitola hodnotí smysl Strategie rozvoje mikroregionu obcí povodí Ondřejnice pro mikroregion a způsob jejího naplňování. Je zde mimo jiné uveden přehled plnění projektů naplánovaných ve strategii. Na základě předchozího vyhodnocení následuje doporučení pro zástupce mikroregionu povodí Ondřejnice, které by mohlo pomoci k zefektivnění jeho působení.

Teoretická část diplomové práce vychází převážně z uvedené literatury. Analytická část je zpracována na základě informací zjištěných na internetových stránkách ČSÚ, RIS a stránkách MPSV. Tabulky jsou zpracovány v programu Microsoft Office Excel 2007 a grafy v programu SPSS. Fotografie jsou výsledkem vlastního terénního průzkumu. Vyhodnocení Strategie rozvoje mikroregionu obcí povodí Ondřejnice a doporučení pro další fungování je vypracováno především na základě osobních schůzek se starosty členských obcí mikroregionu a osobami v tomto mikroregionu působících.

## **2 Východiska pro zkoumání strategického rozvoje mikroregionu**

V současnosti se velmi často skloňují termíny jako „region“, „mikroregiony“, „regionální rozvoj“ apod., aniž by byly zodpovídaný otázky, co tyto termíny obsahují a od čeho se odvozují. Je nezbytné si nejprve ujasnit základní termíny a pojmy.

### **2.1 Vymezení pojmu region a řádovostní hierarchizace regionů**

#### **2.1.1 Region**

V prvé řadě nám půjde o vymezení pojmu „region“. Nejobecnější vyklad, který můžeme nalézt, je „krajinný celek různého řádu, správní celek, okrsek, rajon“.  
[16]

Stručný Oxfordský slovník definuje region jako: „oblast (pruh země, prostor, místo), která má více či méně jasně stanovené hranice nebo určité vlastnosti; určitou část státu. Urbanistická teorie chápe region zejména jako prostor zázemí velkých měst, prostor aglomerací. Hovoří o regionálních městech, kterými se rozumějí širší sídelní soustavy s určitou dělbou funkcí, i o městských regionech, zahrnujících města s gravitujícím okolním osídlením. Rozlišují se plánovací a správní regiony, které se člení na jednotlivé subregiony, mající specifické znaky a svá sídelní střediska.“  
[2]

Současní teoretici urbanismu tedy definují region jako: „Účelově (často abstraktně) vymezené území, jehož hranice jsou dány významnými funkčními vazbami anebo společnými charakteristikami fyzikálními, přírodními, klimatickými, ekonomicko-sociálními, etnickými, jazykovými atd. Velikostně se region pohybuje od městského regionu, až do velikosti území několika států, pro něž lze vysledovat společné charakteristiky.“ [9]

Komplexnější pohled na region nám ale přeci jen nabízí teorie socioekonomické geografie, kde je region chápán jako „území na zemském povrchu s od ostatních odlišnou, ale vnitřně sourodou (konzistentní) strukturou buď fyzických prvků, nebo socioekonomických prvků a jejich rozvoje. Tyto prvky pak vytvářejí významovou jednotku a jeho odlišení od ostatních území. Existuje nekonečné množství kritérií, na jejichž základě jsou regiony vymezovány: fyzické atributy jako např. klima, typ



povrchu, půdy atd.; socioekonomické charakteristiky zahrnující strukturu osídlení, ekonomické aktivity, využití území (land use), jazyk atd.“ [1]

Z výše uvedené definice je tedy patrné, že na region můžeme nahlížet ze dvou základních uhlů pohledu, a to z pohledu fyzicko-geografického a z pohledu sociálně-geografického.

Fyzicko-geografické vymezení je historicky starší a opírá se o takové faktory jako je poloha a velikost pohoří, toky řek, klimatické podmínky, reliéf apod. Toto vymezení mělo rozhodující vliv zejména v historických etapách vývoje osídlení, kdy byla ekonomická základna právě těmito prvky limitována. Teprve rozvoj technologií pomohl překonat fyzicko-geografické limity území a v praxi se objevily jiné (dnes významnější a dominující faktory), sociálně-geografické faktory. Mezi tyto faktory patří např. hospodářská struktura, rozmístění výroby a spotřeby, rozmístění obyvatelstva, jazykové, kulturní a sociální rozvrstvení obyvatelstva apod. [10]

### **Vymezení regionu**

Každý region můžeme vymezit za pomoci tří základních prvků, jimiž jsou: jádro, zázemí a hranice regionu.

**Jádrem** rozumíme většinou nejstarší sídlo nebo jeho část, která byla základem dalšího strukturálního vývoje sídla. Je to v podstatě krystalizační jádro, kolem kterého sídlo rostlo. Jsou zde soustředěny nejintenzivnější vztahy a vazby, které v regionu probíhají. Jádrem regionu je obvykle město, jehož sídelní vztahy s okolím dosahují takové intenzity, že jsou rozhodujícím faktorem pro vznik sídelní regionální aglomerace.

**Zázemím** regionu rozumíme území, které přiléhá k centru (jádro) a má s ním různě intenzivní vztahy a vazby. Zázemí regionu dělíme na území zájmové a na území spádové. Zájmovým územím chápeme území, kdy samo centrum (jádro) má zájem na užívání tohoto území, ať již z hlediska zdrojů, z důvodů prostoru pro rekreaci obyvatel jádra, ale např. i jako prostoru pro odvoz a ukládání komunálního odpadu. Naproti tomu spádové území je území, jehož obyvatelstvo dojíždí například za základním občanským vybavením, za pracovní příležitostí, za školstvím, zdravotnictvím a kulturou do centra, tj. území, které má zájem na užívání výhod, které centrum přináší.

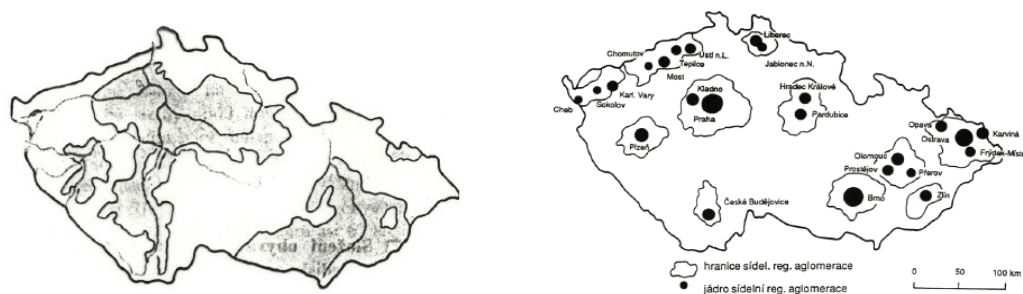
**Hranice** regionů jsou většinou tvořeny jako hranice přírodní, historické nebo jako administrativní. Hranice vymezené z hlediska funkce správy a vládnutí vyžadují vytvoření administrativních jednotek na nižší úrovni než je stát. Někdy se jedná o přirozené nebo historické regiony, jindy o administrativní jednotky vytvořené uměle rozhodnutím administrativních orgánů. V oblasti sociogeografické regionalizace pak hovoříme o tzv. oscilaci hranic regionů (střídání, kolísání), tj. o fenoménu, jenž popisuje skutečnost, že existují území, která přirozeně spadají k více různě umístěným centrům. Lze pak rozlišovat například mikrooscilaci, mezooscilaci či makrooscilaci v závislosti na řádu regionů. Oscilovat mohou ovšem i rozsáhlejší území a celé regiony. [5]

### Vlastnosti regionu

Každý region můžeme popsat několika základními vlastnostmi, které nám nejen pomohou pochopit jeho socioekonomické danosti, ale také nastavit správné parametry jak pro vnější podporu daného regionu, tak i pro autostimulační procesy v rámci příslušného regionu. Nejčastěji se zabýváme následujícími vlastnostmi.

**Poloha regionu** je vyjádřena exponovaností jeho jádra. Uvažujeme zde tedy vzdálenost a návaznost dílčích jednotek vůči hlavním centrům osídlení, jejich metropolitním územím, hlavním komunikacím atd. ale také velikost a významnost těchto jednotek samotných i intenzita osídlení v jejich bližším okolí. Změnu struktury osídlení území České republiky je možné vidět na níže uvedeném obrázku.

Obrázek č. 2.1: Osídlení území České republiky v 9. století a v současnosti



Zdroj: Dokument „Problémy mikroregionů při tvorbě společných projektů“

Velmi důležitou vlastností regionů je jejich **struktura**. Na základě struktury jsou zpravidla rozlišovány dva základní typy geografických regionů, homogenní a nehomogenní regiony.

**Homogenní regiony** se vyznačují stejnorodostí svých vlastností. Vymezování homogenních regionů je zaměřeno na nalezení shody. Při této regionalizaci se využívá různých kritérií stejnorodosti (homogenity). Princip dělení krajinné sféry na základě homogenity jevů je blízký principu, který se bere za základ libovolné klasifikace (shoda – rozdíly prvků). Homogenní regiony jsou zpravidla častější ve fyzické geografii (např. klimatické, geomorfologické a biogeografické regiony) než v geografii socioekonomické, i když se s nimi setkáváme například v geografii zemědělství (např. různé zemědělské regiony).

**Nehomogenní regiony** (heterogenní, nodální, spádové, uzlové, funkční) se naopak vyznačují nestejnorodostí svých vlastností, ale funkční jednotností. Nehomogenní regiony jsou jednotné ve vztahu jejich vnitřní struktury nebo organizace. Sestávají se z nodálního centra (uzlu, jádra, nodálního střediska) nebo i z několika nodálních center a zázemí (periferie), které je na uzly vázáno drahami a toky. Příkladem nodálních regionů mohou být spádové regiony. Hlavním rysem nodálního regionu je přemísťování, zahrnující pohyb obyvatelstva a zboží, dopravu a ostatní druhy přemísťování. [10]

### 2.1.2 Řádovostní hierarchizace regionů

Z pohledu řádovostní hierarchizace rozlišujeme:

- **Subregiony**
- **Mikroregiony** - 1. řádu a 2. řádu
- **Mezoregiony** - 1. řádu a 2. řádu
- **Makroregiony**

**Subregiony** jsou relativně nekomplexní územní celky, tj. území, kde se nedají realizovat nejdůležitější a nejčastější potřeby obyvatel – vztahy mezi bydlištěm, pracovištěm a základními službami. V subregionu jedna z těchto základních funkcí chybí. Velmi často v subregionálním prostoru absenteje možnost pracovních příležitostí, které jsou realizovány mimo tento prostor. Subregiony bývají velmi často

příměstskou zónou velkých měst, a jejich obyvatelé pracují v tomto centru (jádra osídlení).

**Mikroregiony** jsou z hlediska teorie regionalistiky prostorové celky relativně malého rozsahu, kde jsou ale již relativně uzavřeny základní regionální procesy. V daném prostoru lze tedy realizovat všechny základní vztahy a vazby mezi bydlištěm, pracovištěm a občanskou vybaveností. Mikroregiony integrují 90 % až 95 % území České republiky. Mikroregiony byly základním podkladem při vymezování územně správní struktury nižšího stupně, tj. okresů. Při vymezování územně správních celků se mnohdy operuje s určitými kritérii, např. s minimální a maximální velikostí územního správního celku, požaduje se alespoň přibližná srovnatelnost celků co do velikosti, počtu obyvatel, eventuálně stupně ekonomického, sociálního a kulturního rozvoje apod. Dále se bere do úvahy dopravní dostupnost. Rovněž jsou nezanedbatelné psychologicko-sociologické a ekonomické aspekty. Přitom je nutno respektovat skutečnost, že územní samospráva je souborem právních, ekonomických, politických a kulturních vztahů. V podmínkách České republiky je v zásadě vyvinuta dvoustupňová mikroregionální organizace.

**Mikroregiony 1. stupně** lze v podstatě přirovnat spádovým územím středisek osídlení obvodního významu. V České republice lze takto označit cca 151 středisek. V mikroregionech 1. stupně jsou obvykle již zcela vyvinuty základní občanská vybavenost (např. základní škola, základní zdravotnická zařízení), základní administrativa, a to nejen v samostatné působnosti obcí, ale i nejnižší úroveň přenesené působnosti administrativy statní správy a základní vybavení obchodu a služeb místního významu (např. prodejny maloobchodu).

**Mikroregiony 2. stupně** lze v podstatě přirovnat k okresům. Tyto mikroregiony mají 64 středisek, která do 31. prosince 2002 měla statut okresních měst. Vztahy mezi bydlištěm, pracovištěm a komplexem základních služeb jsou na tomto mikroregionálním stupni již zcela dominantní pro formování příslušných územních celků.

I přesto, že obecná státní administrativa v podobě okresních úřadů byla na tomto stupni zrušena, vlastní členění České republiky na úrovni mikroregionů 2. stupně, tj. okresů, zůstalo zachováno. Centra mikroregionů 2. stupně jsou již také vybavena vyšší občanskou vybaveností, jako jsou např. střední školy, kina, divadla, polikliniky. V oblasti obchodu a služeb se již vyskytují „obchodní zařízení regionálního významu“

reprezentované zejména velkoplošnými, velkokapacitními zařízeními maloobchodu s prodejní plochou obvykle do 3.000 m<sup>2</sup> situovanými u komunikace ve vnějším městském pásmu, které slouží jak obyvatelům města, tak i přilehlým obcím regionu (dojíždka 20 minut). V oblasti služeb je již středisko mikroregionů 2. stupně rovněž plně vybaveno.

Z pohledu veřejné správy se pod pojmem mikroregion můžeme setkat s celou řadou dalších výkladů, například v praxi se zpravidla jedná o účelové mikroregiony, sdružení obcí. V ČR jsou často vytvářeny za účelem získání společné podpory pro čerpání prostředků ze státních fondů a z fondů EU. Oberstein k tomuto pojmu uvádí: „Mikroregion nelze definovat jen jako území řádově menší než region. Mikroregion je skutečně často sdružením pouhých několika obcí, nese však dále typický znak aktivního vzniku „zdola“, zpravidla za účelem dosažení určitého cíle“. Z tohoto úhlu pohledu pak mikroregion lze chápat rovněž jako „sdružení několika obcí za účelem dosažení společného cíle“. Typickým rysem takového svazku je vznik z vlastní iniciativy, nikoliv příkazem nadřízeného orgánu nebo ze zákona. V průběhu několika posledních let obce výrazně využívaly zapojení do mikroregionu, viz. tabulka č. 2.1. Spolupráce mezi obcemi se uskutečňuje:

- na základě smlouvy uzavřené ke splnění konkrétního úkolu
- na základě smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích
- zakládáním právnických osob podle Obchodního zákoníku dvěma nebo více obcemi

Tabulka č. 2.1: Zapojení obcí do mikroregionů v ČR v letech 2003-2008

Rok	Počet obcí celkem	Obce v mikroregionech		Obce mimo mikroregiony		Počet mikroregionů absolut.
		absolut.	v %	absolut.	v %	
2003	6 249	4 625	74,01	1 624	25,99	491
2004	6 249	4 685	74,97	1 564	25,03	505
2005	6 248	5 280	84,51	968	15,49	533
2007	6 249	5 385	86,17	864	13,83	551
2008	6 249	5 473	87,58	776	12,42	570

\* V roce 2006 došlo ke změně metodiky zjišťování, data k tomuto roku jsou pouze odhadem, proto nejsou součástí tabulky; Zdroj: Ústav územního rozvoje

**Mezoregiony** odpovídají územně rozsáhlým jednotkám, jejichž integrita je již částečně vázána na prostorové vztahy obyvatelstva, tyto území jsou již plně vybaveny

tzv. nadmístní občanskou vybaveností, jako je administrativa vyššího stupně dále vysoké školy, nemocnice, velké sportovní areály, zařízení pro kulturu apod. V oblasti obchodu a služeb jdou zde již situovány komplexy velkých supermarketů a hypermarketů (s prodejní plochou od 3.000 do 10.000 m<sup>2</sup>). Z regionálních vztahů na této úrovni má význam např. denní dojíždka za prací (přechodná migrace), dojíždka do vyšších školských zařízení a dojíždka do vybraných (hierarchicky vyšších) druhů občanské vybavenosti. Jednotlivá mezoregionální centra jsou v rámci hierarchie spíše podřízena silnějším centrům - regionálním metropolím a hlavnímu městu. Sociálně - geografickou hierarchizaci České republiky na úrovni mezoregionů lze rozdělit na dva základní stupně a to mezoregiony 1. řádu a 2. řádu.

**Makroregion** ztotožňuje celou Českou republiku, přičemž jedinečná kvalitativní i kvantitativní pozice Prahy v systému osídlení umožňuje specifikovat toto jediné makroregionální centrum. Celková geografická situace České republiky se v podstatě ztotožňuje s povodími hlavních řek. Na celém našem území vidíme z geografického hlediska spojení dvou velkých a jednoho menšího přirozeného celku – makroregionů. (1. polabského, tj. Čechy, 2. podunajského, tj. Morava, a 3. pooderského, tj. Slezsko (resp. tzv. "české Slezsko"). Českou republiku chápeme jako makroregion vyššího stupně, vnitřně vysoce integrovaný z hlediska ekonomického, národnostního a politického. Česká republika se však rozpadá do dvou základních makroregionů nižšího stupně, a sice Čechy a Morava s "českým" Slezskem. [10]

Makroregionální a mezoregionální centra v České republice s uvedením počtu obyvatel jádrových měst tvoří:

- metropole mezinárodního významu - Praha (nejvyšší hierarchický stupeň v České republice, 1 249 026 obyvatel k 31. 12. 2009)
- regionální metropole I. řádu - Brno (371 399 obyvatel)
- regionální metropole II. řádu - Ostrava (306 006 obyvatel)
- mezoregionální centrum I. řádu – Plzeň (s aspirací na regionální metropoli, 169 935 obyvatel)
- mezoregionální centra II. řádu: Liberec 101 625 obyvatel  
Olomouc 100 632 obyvatel  
Ústí na Labem 95 477 obyvatel

České Budějovice 94 865 obyvatel

Hradec Králové 94 493 obyvatel

Pardubice 90 077 obyvatel

Zlín 75 714 obyvatel

Karlovy Vary 56 291 obyvatel

Jihlava 51 222 obyvatel

### 2.1.3 Vymezení pojmu „mikroregion“

Český právní řád pojem „mikroregion“ nezná. Např. v zákoně č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje se užívá jen termín region, jimž se rozumí celek vymezený pomocí administrativních hranic krajů, okresů, správních obvodů obcí s rozšířenou působností, obcí nebo sdružení obcí.

V minulosti se pojem mikroregion identifikoval nejčastěji s územím s obcí s pověřeným obecním úřadem. Z uvedeného vyplývá jeho užití hned v několika významech, které lze shrnout do tří základních skupin:

- pojem je používán ve smyslu geografickém, jako určité území nebo oblast
- pojem je používán ve smyslu neformální spolupráce obcí, kdy stačí souhlas obecních zastupitelstev
- pojem je používán ve smyslu formalizované spolupráce několika obcí sdružených do uskupení, jež je právnickou osobou

V zásadě je pod pojmem mikroregion chápáno dobrovolné sdružení obcí s různým typem právní subjektivity. V této souvislosti je ovšem třeba upozornit, že neplatí obrácená implikace, tzn. že ne vždy právní forma svazku obcí je mikroregionem.

Dle Knolla mikroregionem zpravidla nazýváme větší území, než je území jedné obce, jež však má společné problémy či rysy, příp. se jedná o přirozené spádové území, kde více subjektů, nejčastěji obcí, spolupracuje na řešení společných či obdobných problémů. Knoll pojímá mikroregion v širším významu, než je svazek obcí. Ten je jen jedním z aktérů spolupráce v rámci mikroregionu. V tomto pojetí je mikroregion všeobecně respektovanou územní jednotkou, která ovšem nebývá samostatným subjektem konstituovaným do formy právnické osoby. Toto chápání mikroregionu úzce souvisí s partnerstvím na místní úrovni. Partnerství ve smyslu zapojení širokého okruhu

aktérů a občanů do plánovacích a rozhodovacích procesů, má na efektivitu spolupráce obcí významný vliv. [6]

Mikroregion s administrativními hranicemi je většinou spojován s pojmem „sdružení nebo svazek“, a mikroregion bez administrativních hranic vyjadřuje účelově vytvořené území podle subjektivně stanovených kritérií (např. ekonomický, příhraniční, marketingový mikroregion). [4]

Pro použití pojmu „mikroregion“ v této práci je nutné uvést metodické zpřesnění v používání pojmu mikroregion s malým a velkým „m“. Tzn. že, malé „m“ je používáno pro termín vyjadřující kategorii územní velikosti a velké „M“ vyjadřuje termín pro oficiální název instituce zřízené k rozvoji.

### **Legislativně - administrativní vymezení mikroregionu**

Vícekolébné chápání pojmu mikroregion a nejednotná právní forma jednotlivých sdružení obcí má do značné míry původ v legislativním procesu v České republice. Převážná většina představitelů malých obcí se snaží řešit relativní snižování kvality života svých obyvatel zvyšováním úrovně poskytovaných veřejných služeb a využívají k tomu možnosti stávající legislativy.

Právo na sdružování místních orgánů zakotvila Evropská charta místní samosprávy.<sup>1</sup> Asociační právo zde vychází z principu kooperace ve všech otázkách společného zájmu. Tento princip zahrnuje i právo vytváření zájmových sdružení a svazků, včetně těch, jejichž účelem je přeshraniční spolupráce.

V 90. letech 20. století nebyl v České republice vytvořen právní rámec pro sdružování obcí do větších celků (tj. mikroregionů). Proto tak obce činily na základě občanského zákoníku. V roce 2000 byl přijat zákon o obcích (č. 128/2000 Sb.), který mimo jiné právně vymezil základní formy spolupráce mezi obcemi. Jednou z nich je vznik dobrovolného svazku obcí. Zákon současně stanovil, že se obce nemohou sdružovat na základě občanského zákoníku, proto se mikroregiony, které vznikly před přijetím zákona, většinou transformovaly v dobrovolné svazky obcí.

Další fungování a činnost mikroregionů jako zájmového sdružení právnických osob dle § 2 20, písm. f) až j) Občanského zákoníku je možná pouze jako smluvní spojení s fyzickou či právnickou osobou. Spolupráce obcí tak nemůže mít dále formu zájmového sdružení právnických osob (v němž jsou sdruženy pouze obce) a smlouvy

---

<sup>1</sup> Konkrétně je toto právo kodifikováno v článku 10 – Právo místních orgánů na sdružování



o sdružení bez právní subjektivity (konsorcium) podle občanského zákoníku, což předešla právní úprava umožňovala. Jak uvádí Knoll, nová právní úprava zákona o obcích vychází z premisy, že vztahy mezi veřejnoprávními korporacemi, jimiž obce dle § 2 zmíněného zákona jsou, se nemají řídit právní úpravou dle práva soukromého, ale dle práva veřejného. [6]

Právní možnosti vzájemné spolupráce obcí od účinnosti zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, tj. od 12. listopadu 2000 existují již pouze tři právní možnosti vzájemné spolupráce obcí. V § 46 citovaného zákona, odst. 2 je spolupráce obcí vymezena následujícími způsoby:

- na základě smlouvy uzavřené ke splnění konkrétního úkolu
- na základě smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí
- zakládáním právnických osob podle zvláštního zákona dvěma nebo více obcemi

### **Další zákonné normy**

Obce zakládají zájmová sdružení právnických osob s právnickou nebo fyzickou osobou. Obec může figurovat jako společník a. s. či spol. s r.o. Obce se mohou sdružovat rovněž dle zvláštních zákonů (zákon č. 227/1997 Sb., nadační zákon, zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech). Vyskytují se však i jiné formy meziobecní spolupráce, případně svazky obcí fungující bez jakéhokoliv právního ustavení. [10]

### **Členství ve svazku obcí**

Členem svazku obcí může být pouze obec, není možné, aby členem svazku obcí byl kraj či jiná právnická osoba. Obce mohou nejen vytvářet nové svazky obcí, ale rovněž vstupovat do svazků již vytvořených. Není ani vyloučeno členství v několika svazcích současně. Při přistoupení ke svazku se postupuje obdobným způsobem jako při založení svazku, tzn. že zastupitelstvo přistupující obce musí schválit podpis existující zakladatelské smlouvy a stanov. Podmínky přistoupení nových obcí ke svazku a také vystoupení z něj, včetně vypořádání majetkového podílu, určují platné stanovy. Zákon pamatuje i na možnost občanů zasahovat do činnosti svazku. Občané obcí, které jsou členy svazku, jsou oprávněni účastnit se zasedání orgánů svazku a nahlížet do zápisů o jeho jednání. Mají rovněž právo podávat písemné návrhy. [10]

## 2.2 Regionální rozvoj

Pojmů regionálního rozvoje je celá řada. Lze je vnímat z různých hledisek pohledu. Můžeme jej tedy chápat například jako komplex procesů, probíhajících uvnitř regionů, týkajících se pozitivních ekonomických, sociálních, environmentálních a jiných proměn regionu.

V obecné rovině lze rozvoj označit jako „proces pozitivních změn“ a to kvantitativních či kvalitativních. Regionální rozvoj je možno vnímat v praktickém a akademickém přístupu.

Z praktického pohledu je regionální rozvoj chápán jako vyšší využívání a zvyšování potenciálu daného území. Potenciál lze hodnotit pomocí ukazatelů například hrubého domácího produktu na obyvatele, míry nezaměstnanosti, průměrné mzdy, vzdělanostní struktury, kvality a dostupnosti infrastruktury, kvalitou nerostných surovin a znečištěním ovzduší. Praktické chápání regionálního rozvoje se uplatňuje především v činnosti krajských, městských a obecních úřadů.

Akademický přístup chápe regionální rozvoj jako aplikaci nauk, zejména ekonomie, geografie a sociologie, řešící vztahy, jevy a procesy daného území. Tento přístup je často nazýván regionalistikou. Akademické pojetí regionálního rozvoje vytváří poznatky, které následně využívá praktické pojetí regionálního rozvoje.

Konkrétní představa o rozvoji regionu závisí na vnímání jednotlivých proměn ze strany příslušných aktérů (obyvatelé, podnikatelé, političtí představitelé, úředníci veřejné správy atd.). Rozvoj se stává ryze subjektivní veličinou, která se odvíjí od hodnotové orientace občanů, lokálních autorit apod.

Rozvoj bývá často zjednodušován a zaměňován za růst. Zatímco regionální růst je chápán jako zvýšení celkového produktu regionu v daném časovém období, regionální rozvoj je oproti tomu představován celým komplexem procesů, které probíhají uvnitř regionu. Růst vede k polarizovanému rozvoji a regionální rozdíly spíše zvětšuje. [10] [19]

## 2.3 Strategie a strategické řízení

*Pojem strategie* je odvozený z řeckých slov „strategos“ generál a „agein“ vést. Původně označoval umění a vědu, jak řídit vojenské operace. Strategické postupy

pronikaly v průběhu 20. století postupně z vojenství do nevojenských disciplín a do řízení a staly se jejich neoddelitelnou součástí. V průběhu těchto změn přinášeli systémoví i ekonomičtí teoretikové různá pojetí strategie. V dnešní době tedy existuje velké množství jejich definic a zde je uveden jen malý vzorek.

Nejstarší definice strategie od A. Chandlera uvádí, že „*Strategie je určení základních dlouhodobých cílů subjektu, způsobu jejich dosažení a alokace zdrojů nezbytných pro uskutečnění těchto cílů*“. Jiná definice od J. B. Quinna vnímá strategii jako „*Model nebo plán, který integruje hlavní cíle subjektu, politiky a aktivity do soudržného celku*“. A W. F. Glueck definuje strategii jako „*Jednotný, souhrnný a integrovaný plán, který je navržený, aby zabezpečil dosažení základních cílů subjektu*“. Na základě těchto uvedených teorií je možno shrnout pojem strategie jako způsob identifikace a dosahování cílů.

Existují různá pojetí strategie, zejména podle filozofie, z níž vychází a přístupů, jimiž je formována. Teorie strategického řízení vnímá strategii hned v několika různých rovinách. **Strategie jako přirozený výběr**, kdy jsou subjekty, díky mohutnému tlaku prostředí, nuceny se ustavičně přizpůsobovat vnějším změnám. **Strategie jako plán** vzniká jako výsledek systematických forem plánování. **Strategie jako posloupnost dílčích kroků** představuje důsledně řízený adaptivní přístup. Přístup založený na zkušenostech, invenci, předpokladech a představách reprezentantů subjektu nese označení **Strategie jako kultura**. **Jako politika** je strategie vnímaná v případě, že vzniká po množství vnitřních střetů, ve kterých aktéři vyjednávají o svých zájmech a přijímají kompromisy. Jakmile je dominantním znakem strategie, že jednotlivec nebo skupina disponuje určitou vizí, kam by se měl subjekt dostat, je nazývána **Strategií jako vize**. Pro strategické řízení regionů a obcí zpravidla platí, že v praxi existují kombinace těchto strategií.

**Strategické řízení** označováno jako strategický management je velmi složitý interaktivní proces s velkými odbornými i lidskými nároky. Tento proces má tři základní fáze, zahrnující velké množství vzájemně provázaných aktivit, které jsou soustředěny v následující tabulce.

Tabulka č. 2.2: Fáze a aktivity strategického řízení

Strategická analýza	
Charakteristika	Výstupy
<ul style="list-style-type: none"> <li>vytváří výchozí poznatkovou základnu pro pochopení problémů</li> </ul>	Dává nám odpovědi na otázky, jako jsou:

<p>strategie v organizaci (v kraji, mikroregionu, obci)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• účelem strategické analýzy je formulovat klíčové vlivy na současný a budoucí vývoj regionu a možnosti, jaké jsou z hlediska prostředí a kvalifikací regionu dostupné</li> <li>• strategická analýza by měla vždy být účelová, svým pojetím dynamická a charakterem problémově orientovaná</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• k jakým změnám dochází a jak ovlivňují region a jeho aktivity?</li> <li>• jaké jsou zdroje a kvalifikace regionu?</li> <li>• jaké jsou aspirace lidí a skupin, spojených s regionem a jejich vliv na budoucí vývoj regionu?</li> </ul>
<b>Návrh (tvorba) strategie</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• je druhou fází procesu strategického řízení</li> <li>• klíčová, tvůrčí fáze celého procesu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• podstatné znaky strategického záměru (kde jsme a kam se chceme dostat)</li> <li>• vize a globální cíle strategie</li> <li>• možné varianty cest k dosažení globálního cíle strategie</li> <li>• jednotlivé strategické cíle a cesty k jejich dosažení</li> </ul>
<b>Implementace (realizace) strategie</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• zabývá se převodem strategie do praxe</li> <li>• musí srozumitelně a kontrolovatelně stanovit jednotlivé úkoly a postupy k dosažení realizace a kontroly strategie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• stanovení jednotlivých úkolů</li> <li>• určení odpovědnosti manažerů a jednotlivých organizačních útvarů</li> <li>• zabezpečení zdrojového zajištění realizace celé strategie</li> <li>• personální zajištění procesu</li> <li>• zajištění provádění monitoringu a realizace zpětné vazby</li> <li>• využití strategie pro zlepšování image regionu</li> </ul>

Zdroj: Vlastní zpracování podle „Úvod do regionálních věd“

K zajištění správného obsahu strategií rozvoje se vypracovávají metodiky. Těchto metodik je velký počet. Jejimi zpracovateli mohou být například nezávislé společnosti, pověření experti či rozvojové agentury.

Vysoké procento mikroregionů pořizuje Strategický rozvojový dokument pro své území. Pro tuto územní úroveň však není používána jednotná metodika zpracování strategických rozvojových dokumentů, což způsobuje velkou nejednotnost

zpracovaných rozvojových dokumentů. Kvalita, rozsah i způsob zpracování je u těchto dokumentů velmi rozdílný. Ve snaze o sjednocení obsahu a úrovně strategických rozvojových dokumentů mikroregionů v rámci ČR, připravil Ústav územního rozvoje „Metodickou příručku pro zpracování strategických rozvojových dokumentů mikroregionů“. Tato příručka je aktualizací a rozšířením původní stručnější verze z roku 2004 a má pomoci jednotlivým mikroregionům při zpracování rozvojových dokumentů na této územní úrovni.

K naplnění fází a kroků rozvojových dokumentů mikroregionů se zřizují instituce a orgány, které tyto jednotlivé činnosti řídí a kontrolují.

## **2.4 Metodika postupů pro zpracování strategického dokumentu mikroregionů**

Aktuálním úkolem regionálního rozvoje v České republice i v jeho územně správních jednotkách je aplikace přístupů Evropské unie k otázkám regionální politiky, zvláště strategii regionálního rozvoje. V tomto směru jsou za zásadní považovány tři základní funkce regionální politiky:

- funkce komplexně koordinační
- funkce stabilizační
- funkce dynamizující

V podmínkách našich regionů je nezbytné zvyšovat konkurenceschopnost regionální ekonomiky a zvláště lokálních ekonomik vůči okolí. Při formulování strategie rozvoje konkrétního mikroregionu je třeba vycházet jednak z konkrétní situace v daném regionu a kraji, tak i ze situace větších regionálních jednotek. Dále také musíme věnovat pozornost trendům regionálního rozvoje České republiky a využívat nových přístupů k regionální politice a regionálnímu rozvoji. [5]

### **2.4.1 Strategický rozvojový dokument mikroregionů**

*Strategický rozvojový dokument mikroregionu* je koncepčním dokumentem, který napomáhá systematicky řídit a organizovat změny v území. Vychází ze znalosti daného území a jeho potenciálu. Dokument charakterizuje slabé a silné stránky dané

oblasti, vymezuje základní priority rozvoje, cíle rozvoje, jednotlivá opatření vedoucí k jejich naplnění a doporučení. Strategický rozvojový dokument mikroregionu je možné chápat jako soubor postupných konkrétních kroků, které směřují k udržitelnému rozvoji řešeného území. Pro vypracování takového dokumentu je nezbytná systémová týmová práce odborníků a konzultantů z různých oborů. Je přitom vhodné vytvořit několik pracovních skupin, a to podle jednotlivých problémových řešených oblastí v mikroregionu. [8]

Hlavními oblastmi řešenými ve strategickém rozvojovém dokumentu mikroregionů jsou:

- hospodářství regionu
- zaměstnanost a trh práce
- lidské zdroje
- inovace
- doprava
- technická infrastruktura
- občanská vybavenost
- regionální marketing a podpora investování do regionu
- životní prostředí a přírodní zdroje
- sociální rozvoj, vzdělanost a kultura
- turistika a cestovní ruch
- vnější vztahy mikroregionu
- brownfieldy
- průmyslové zóny

#### **2.4.2 Legislativní zakotvení strategického rozvojového dokumentu mikroregionu**

Strategické plánování i zpracování není obecně součástí legislativy České republiky ani EU. Rozvojové dokumenty na úrovni obcí jsou v podobě programu rozvoje územního obvodu obce již od roku 1990 uvedeny v zákoně o obcích. Svůj původ mají v místním programu obnovy vesnice. Rozvojové dokumenty jsou rámcově legislativně upraveny v zákoně č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, který v § 2 definuje *Strategii regionálního rozvoje jako*

*střednědobý dokument, který formuluje přístup státu k podpoře regionálního rozvoje, poskytuje potřebná východiska a stanovuje rozvojové cíle a zásady pro vypracování regionálních programů rozvoje. Zákon dále definuje Strategii regionálního rozvoje České republiky a upravuje postavení jednotlivých orgánů při zpracování a projednávání tohoto typu dokumentu. Zákon se však nezmiňuje o strategických dokumentech na jiných úrovních územní veřejné správy, tedy například na úrovni mikroregionů.*

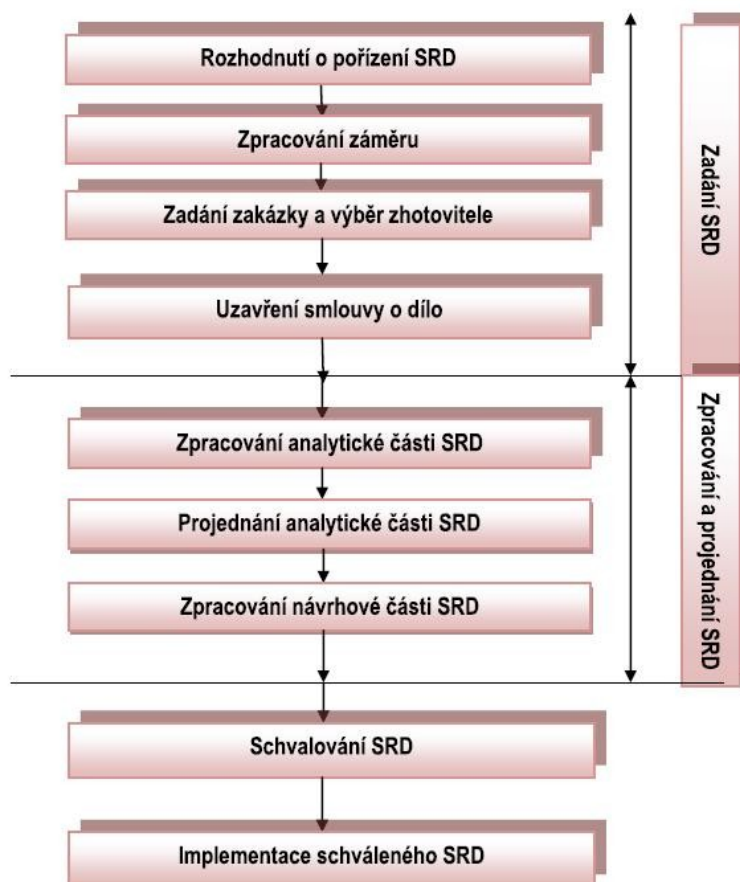
### **2.4.3 Metodika pro vypracování strategického rozvojového dokumentu mikroregionu**

Pro tvorbu strategického rozvojového dokumentu mikroregionu jsou stanoveny tři základní kroky, které je třeba dodržovat. Těmito třemi základními kroky jsou *pořízení strategického rozvojového dokumentu mikroregionu, dodržení obsahu strategického rozvojového dokumentu mikroregionu a realizace a monitoring strategického rozvojového dokumentu mikroregionu.*

#### **A. Pořízení strategického rozvojového dokumentu mikroregionu**

O pořízení strategického rozvojového dokumentu mikroregionu rozhoduje *Valná hromada mikroregionu* (v případě mikroregionů spíše známa pod názvem sněm starostů), která je definována ve stanovách mikroregionu. Valná hromada odpovídá za zadání, zpracování, projednání, schválení a implementaci strategického rozvojového dokumentu mikroregionu. Veřejnost je informována o pořízení tohoto dokumentu na úředních deskách členských obcí. Veřejnost může podávat své náměty ke zpracování písemně k manažerovi mikroregionu. Přehledný vzhled pořízení strategického rozvojového dokumentu mikroregionu je uveden v obrázku níže.

Obrázek č. 2.2: Schéma pořízení strategického rozvojového dokumentu mikroregionu



Zdroj: Metodická příručka pro zpracování SRD mikroregionů

Proces *pořízení strategického rozvojového dokumentu mikroregionu* zahrnuje hned několik důležitých fází, kterými jsou *zadání, zpracování a projednání, schvalování, a implementace* strategie.

*Zadání strategického rozvojového dokumentu mikroregionu* probíhá následovně. Na základě průzkumu trhu je vybírán zpracovatel strategického rozvojového dokumentu mikroregionu a to v souladu se zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů. O výběru zhotovitele na základě doporučení hodnotící komise rozhoduje Valná hromada mikroregionu. Po schválení vhodného uchazeče je uzavřena mezi mikroregionem (objednatelem) a zhotovitelem smlouva o dílo na základě zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.



### ***Zpracování a projednání strategického rozvojového dokumentu mikroregionu***

zabezpečuje manažer mikroregionu na základě požadavků stanovených valnou hromadou. V záměru musí být přesně popsána požadovaná struktura a rozsah dokumentu, cíl a účel využití a další podmínky. V případě tvorby strategického rozvojového dokumentu mikroregionu je možno využívat externích zpracovatelů. Před zahájením vlastních prací na dokumentu je třeba si obstarat dostatečné množství dat a informací o území a prostudovat ostatní dotčené dokumenty vztahující se k řešenému území.

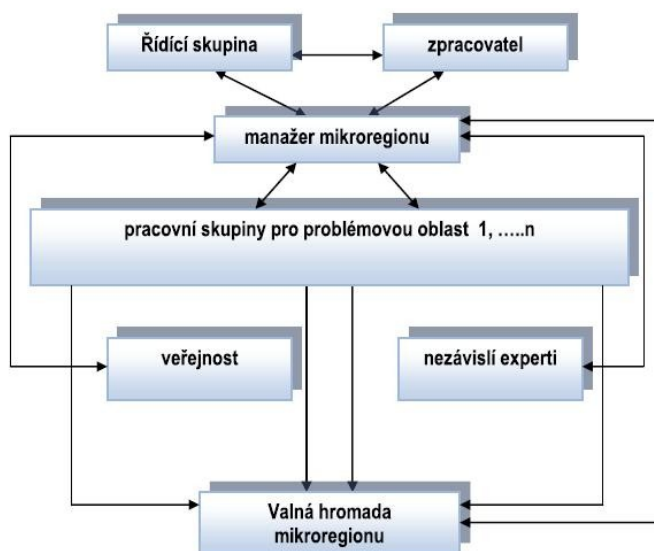
Účastníky zpracování strategického rozvojového dokumentu mikroregionu jsou řídící skupina (zástupci členských obcí), pracovní skupiny (pro jednotlivé problémové oblasti), manažer mikroregionu a zpracovatel strategického rozvojového dokumentu mikroregionu.

Velmi významným bodem při zpracování strategie je zapojení veřejnosti. To může probíhat formou dotazníkových šetření, prostřednictvím místního tisku, obecního zpravodaje, rozhlasu, televize, internetu či informačních schůzek. Zapojení veřejnosti je potřebné hlavně při diskuzi o vizi, cílech, prioritách a rozvojových aktivitách. Obyvatelé mikroregionu často nevyužívají možnosti podávat připomínky. Podmínkou pro dobrovolné zapojení veřejnosti do procesu tvorby strategického rozvojového dokumentu mikroregionu je vytvoření pocitu sounáležitosti s děním v obci a mikroregionu a jeho ovlivnitelnosti.

Na obrázku 2.3 níže je uvedena organizační struktura pro zpracování strategického rozvojového dokumentu mikroregionu.

***Schvalování strategického rozvojového dokumentu mikroregionu*** patří do kompetencí valné hromady mikroregionu. Po schválení se stává strategický rozvojový dokument mikroregionu závazným dokumentem pro členy příslušného mikroregionu na období uvedené ve strategii. Součástí zápisu o schválení strategického rozvojového dokumentu mikroregionu je stanovení mechanismu implementace a kontroly plnění strategického rozvojového dokumentu mikroregionu.

Obrázek č. 2.3: Organizační struktura pro zpracování strategického rozvojového dokumentu mikroregionu



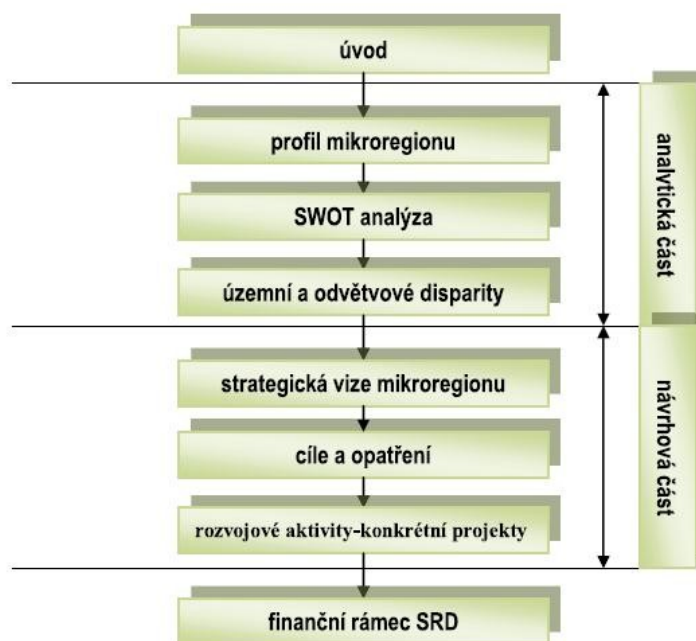
Zdroj: Metodická příručka pro zpracování SRD mikroregionů

**Implementace schváleného strategického rozvojového dokumentu mikroregionu** má za úkol konkretizovat strategické vize, cíle, priority a rozvojové aktivity do podoby reálných projektů. Dále nalézt nositele těchto projektů a stanovit způsob jejich financování. Realizace plánovaných rozvojových aktivit musí být jasně přiřazena do kompetence odpovídajícím subjektům a musí pro ni být stanoven způsob a zdroje financování.

## B. Dodržení obsahu strategického rozvojového dokumentu mikroregionu

Návrh obsahu strategického rozvojového dokumentu mikroregionu je sestaven na základě zkušeností získaných při posuzování dokumentů stejného zaměření. Tento návrh je uveden na obrázku č. 2.4. Při zpracování strategického rozvojového dokumentu mikroregionu by měl však obsah vycházet zejména z místních podmínek konkrétního mikroregionu a být přizpůsoben jeho specifickým.

Obrázek č. 2.4: Obsah strategického rozvojového dokumentu mikroregionu



Zdroj: Metodická příručka pro zpracování SRD mikroregionů

**Úvod** obsahuje zejména důvody ke zpracování strategického rozvojového dokumentu mikroregionu a dobu platnosti tohoto dokumentu. Strategický dokument se zpracovává v dlouhodobém horizontu na období 8-12 let. Časově to odpovídá 2-3 volebním obdobím obecních zastupitelstev.

**Analytická část** obsahuje *situační analýzu mikroregionu*, která je hlavním faktografickým materiálem pro všechny další kroky procesu zpracování strategického rozvojového dokumentu mikroregionu. Dále *SWOT analýzu*, která představuje základ pro formulaci strategických cílů, priorit a rozvojových aktivit. A v neposlední řadě také *shrnutí hlavních odvětvových a územních rozdílností mikroregionu* definující disparity, které se mohou projevovat jen v části území mikroregionu, případně v celém území mikroregionu.

**Návrhová část** se skládá ze stanovení vize rozvoje mikroregionu, formulování cílů rozvoje a priorit v časovém horizontu a rozvojové projekty.

Správně a výstižně formulovaná souhrnná *vize mikroregionu* významně ovlivňuje zaměření strategie rozvoje mikroregionu. Vize by měla být konkrétní

a charakterizovat stav, kterého chce mikroregion na svém území v časovém horizontu pořizované strategie rozvoje dosáhnout.

*Cíle rozvoje* představují ukazatele pro rozvoj regionu a informaci o stavu, kterého by mělo být dosaženo. Stanovení cílů musí být jasné a stručné a musí být v souladu se strategickými cíli strategie rozvoje kraje.

*Priorita* je přednostní směr řešení pro dosahování příslušného cíle. Ke každému cíli pro problémový okruh bude existovat zpravidla více než jedna priorita. Priority jsou definovány v příslušném programovém dokumentu. Aplikace jednotlivých konkrétních priorit je realizována formou projektů, nebo jiných rozvojových aktivit.

Po odsouhlasení jednotlivých cílů a priorit začnou pracovní skupiny vypracovávat konkrétní *rozvojové projekty*, které určují, jak se jednotlivá opatření budou realizovat. V průběhu zpracování návrhové části dokumentu se vytvoří tzv. zásobník projektů. Do zásobníku projektů je zpravidla přiřazeno více rozvojových projektů ke každé prioritě. Ze zásobníku projektů jsou poté vybírány nejvhodnější a nejpotřebnější projekty na kratší časové období a je sestavován Akční plán.

*Akční plán* je konkrétní nástroj řízení, jehož úkolem je určit co, kdo, kdy a kde má udělat, aby cíle strategie mikroregionu byly naplněny. Tento dokument by měl být sestaven pro období dvou let. Součástí akčního plánu může být i návrh konkrétních opatření a programy k naplnění projektů, obsažených v akčním plánu a návrh finančních prostředků vyčleněných na zpracování projektových dokumentací k projektům, které budou v rámci akčního plánu realizovány.

*Finanční rámec*, jehož cílem je omezit finanční riziko a zajistit efektivní hospodaření s disponibilními prostředky mikroregionu, posuzuje návrhovou část strategie mikroregionu z hlediska finančních možností mikroregionu a stanovuje zdroje financování. Finanční rámec vychází z rozpočtových možností uplynulých let (minimálně 3 roky) a rozpočtového výhledu mikroregionu (optimální na 3 budoucí roky) podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

### **C. Realizace a monitoring strategického rozvojového dokumentu mikroregionu**

Úspěšný proces tvorby a implementace strategického rozvojového dokumentu mikroregionu vyžaduje průběžné vyhodnocování toho, čeho má být dosaženo

a porovnávání skutečně dosažených výsledků s tím, čeho mělo být dosaženo. Průběžné hodnocení plnění dokumentu se obecně nazývá monitoringem. Monitorování obecně zahrnuje tři složky, které je třeba hodnotit a to zda projekt naplnil záměry plánu, zda jsou naplánované cíle stále aktuální a jaký je přínos vložených finančních prostředků. Pro monitorování účinnosti strategického rozvojového dokumentu mikroregionu je vhodné stanovit měřitelné indikátory.

K vyhodnocování realizace dokumentu je vhodné období kalendářního roku. Naplňování dokumentu sleduje manažer mikroregionu a výsledky předkládá k projednání valné hromadě mikroregionu. V případě potřeby lze provádět operativně úpravy při realizaci jednotlivých projektů, případně zvážit zpracování nové nebo upravené strategie, nebo aktualizaci akčního plánu. [8]

### 3 Mikroregion povodí Ondřejnice a jeho strategie rozvoje

Sdružení měst a obcí povodí Ondřejnice vzniklo v roce 1990 jako neoficiální organizace. Popud ke vzniku vzešel z potřeby ekonomické spolupráce tří obcí. Byly zpracovány stanovy a v roce 1991 bylo sdružení zaregistrováno u Ministerstva vnitra jako dobrovolný svazek obcí podle § 48 zákona č. 128/2000 Sb. o obcích. Sdružení se formovalo až do roku 1993, kdy se postupně přidružovaly další obce. V dnešní době čítá sdružení jedno město a devět členských obcí, ve kterých žije více než 20 000 obyvatel.

Sdružení pracuje na základě dohody o spolupráci všech obcí. V čele sdružení je sněm starostů, který se schází pravidelně jednou za měsíc na poradách. Na těchto poradách jsou stanovovány a diskutovány krátkodobé i dlouhodobé cíle. Každoročně je volena Rada sdružení tvořená předsedou a dvěma místopředsedy. Hlas každého jednotlivého starosty má stejnou váhu. Rozhodující při schvalování návrhů je pak dvoutřetinová většina. Naopak rozdílné jsou finanční povinnosti při stanovení finančního podílu jdoucího do společného rozpočtu, jehož výše závisí na počtu obyvatel obce. Nejvyšší částkou se tedy podílí obec s největším počtem obyvatel, což je město Brušperk. Na opačné straně stojí obec Lhotka, poskytující nejmenší procento financí do rozpočtu. Za každého obyvatele obec přispívá do rozpočtu 5 Kč. Příjmovou stránku rozpočtu Sdružení měst a obcí povodí Ondřejnice obvykle tvoří kromě podílů každoročně vkládaných obcemi také získané dotace a další případné investiční dotace obcí, podle zainteresovanosti na jednotlivých projektech.

Na toto sdružení volně navázal svazek obcí Mikroregion povodí Ondřejnice, který si také nechal vypracovat svou strategii rozvoje s názvem Strategie rozvoje mikroregionu obcí povodí Ondřejnice. Hlavním strategickým cílem sdružení Mikroregionu povodí Ondřejnice „je zlepšení sociálně ekonomické situace, rozvoj demografických a kulturních stránek života jeho obyvatel a udržení dosavadních pracovních míst v obcích mikroregionu“<sup>2</sup>. K tomuto cíli jsou směřovány aktivity do organizačního rozvoje, rozvinutí služeb, rozvoje cestovního ruchu, rozvoje podnikání, infrastruktury, marketingu, kvalifikační struktury a úrovně vzdělávání.

---

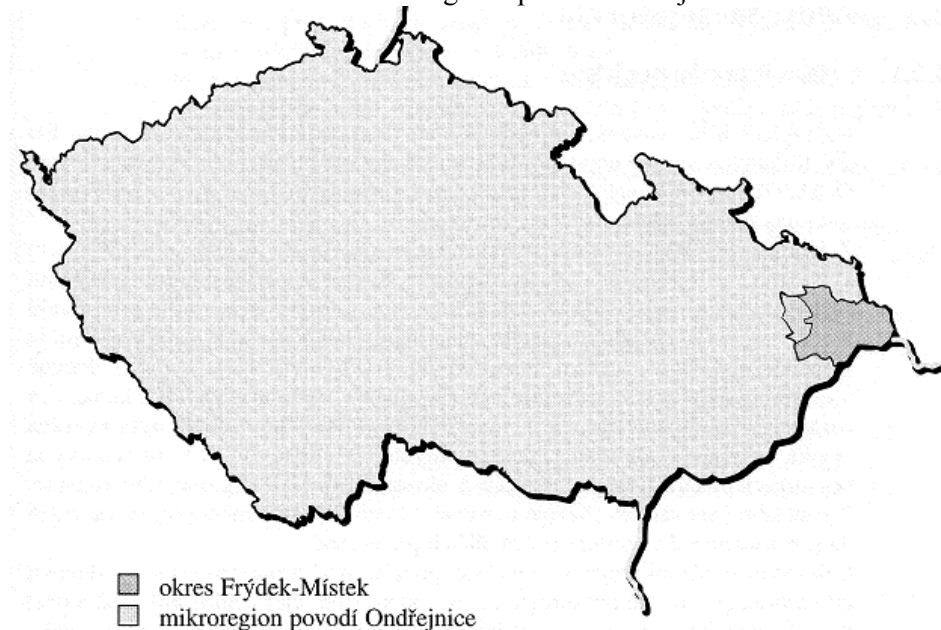
<sup>2</sup> Strategie rozvoje mikroregionu měst a obcí povodí Ondřejnice, 2009, str. 47

### 3.1 Základní charakteristika mikroregionu povodí Ondřejnice

Mikroregion povodí Ondřejnice tvoří území města Brušperk a devíti obcí. Těmito devíti obcemi jsou Hukvaldy, Fryčovice, Kateřinice, Kozlovice, Krmelín, Lhotka, Palkovice, Stará Ves nad Ondřejnicí a Staříč. Celkový počet obyvatel těchto obcí činil 21 889 v roce 2011. Celková rozloha mikroregionu povodí Ondřejnice činí 132,62 km<sup>2</sup>. Mikroregion se nachází jihovýchodně od Ostravy, navazuje na CHKO Poodří na jedné straně a Beskydský region na straně druhé. Dále sousedí s regionem Poodří, regionem Slezská brána a zájmovým sdružením Frýdlantsko-Beskydy. Nedaleko mikroregionu povodí Ondřejnice se nacházejí dvě větší města a to Frýdek-Místek (vzdálen přibližně 13 km) a Ostrava (19 km). Pozice mikroregionu povodí Ondřejnice v rámci ČR je znázorněna na obrázku č. 3.1.

Páteř celého mikroregionu tvoří řeka Ondřejnice od svého pramene pod horou Ondřejník až po ústí do řeky Odry. Všechny obce se rozkládají na obou jejích březích. Bohatá historie této části Beskyd a její přírodní krásy předurčují mikroregion k rozvoji turistiky, kultury i sportovního života. V roce 1993 vypracoval exministr kanadské Britské Columbie Robert Dowling se svou ženou studii o problematice turistického ruchu v mikroregionu povodí Ondřejnice a jako nestranný, zkušený a bystrý pozorovatel předpověděl tomuto kousku země velké možnosti rozvoje.

Obrázek č. 3.1: Pozice mikroregionu povodí Ondřejnice v rámci ČR



Zdroj: Strategie rozvoje mikroregionu obcí povodí Ondřejnice

Základní charakteristiky obcí mikroregionu povodí Ondřejnice jsou uvedeny v tabulce č. 3.1. Jedná se o informace ohledně počtu obyvatel, rozlohy jednotlivých obcí a příslušnosti k ORP a k okresu. Dále je pod tabulkou uvedena mapa obcí mikroregionu povodí Ondřejnice (obr. č. 3.2).

Tabulka č. 3.1: Obce mikroregionu povodí Ondřejnice

Obec	Počet obyvatel (k 1.1.2010)	Rozloha obce (km <sup>2</sup> )	Příslušnost k ORP	Příslušnost k okresu
Brušperk	3 785	10,26	Frýdek-Místek	Frýdek-Místek
Fryčovice	2 361	16,45	Frýdek-Místek	Frýdek-Místek
Hukvaldy	1 928	20,29	Frýdek-Místek	Frýdek-Místek
Kateřinice	636	5,52	Kopřivnice	Nový Jičín
Kozlovice	2924	21,10	Frýdek-Místek	Frýdek-Místek
Krmelín	2 088	5,03	Frýdek-Místek	Frýdek-Místek
Lhotka	496	7,22	Frýdek-Místek	Frýdek-Místek
Palkovice	3 090	21,74	Frýdek-Místek	Frýdek-Místek
Stará Ves n. O.	2 625	18,80	Ostrava	Ostrava-město
Staříč	1 956	18,96	Frýdek-Místek	Frýdek-Místek

Zdroj: Vlastní zpracování podle [www.czso.cz](http://www.czso.cz)

Obrázek č. 3.2: Mapa obcí mikroregionu povodí Ondřejnice



Zdroj: Strategie rozvoje mikroregionu obcí povodí Ondřejnice



### 3.2 Demografická charakteristika mikroregionu povodí Ondřejnice

Demografická charakteristika mikroregionu povodí Ondřejnice zahrnuje základní demografické analýzy, zpracované pomocí tabulek a grafů. Obsahuje například popis vývoje počtu obyvatel od roku 1990 do roku 2010, věkovou strukturu obyvatel jednotlivých obcí a vzdělanostní strukturu obyvatel. Dále zobrazuje také přirozený přírůstek, migrační saldo, vyjížděku a dojížděku mikroregionu povodí Ondřejnice.

#### 3.2.1 Vývoj počtu obyvatel obcí mikroregionu povodí Ondřejnice

Demografický vývoj dlouhodobě ovlivňuje hospodářský vývoj a má tedy vliv na rozvoj daného území. V případě mikroregionu povodí Ondřejnice došlo ve sledovaném období let 1990 až 2010 ke zvýšení počtu obyvatel ve všech členských obcích. Celkové zvýšení počtu obyvatel v mikroregionu za posledních deset let dosáhlo 1859 obyvatel. Tento nárůst počtu obyvatel můžeme přisuzovat hlavně přistěhováním obyvatel z jiných obcí a blízkých měst. Ve městě Brušperk a v obcích Fryčovice, Hukvaldy, Kateřinice a Kozlovice došlo na začátku sledovaného období nejprve k úbytku počtu obyvatel. Ale i v těchto lokalitách postupně počty obyvatel začaly růst. K největšímu nárůstu počtu obyvatel za celé období deseti let došlo v Palkovicích a v Krmelíně. Co se týče mikroregionu povodí Ondřejnice, k nejvyššímu nárůstu počtu obyvatel došlo v letech 2000 až 2005 (viz tab. č. 3.2).

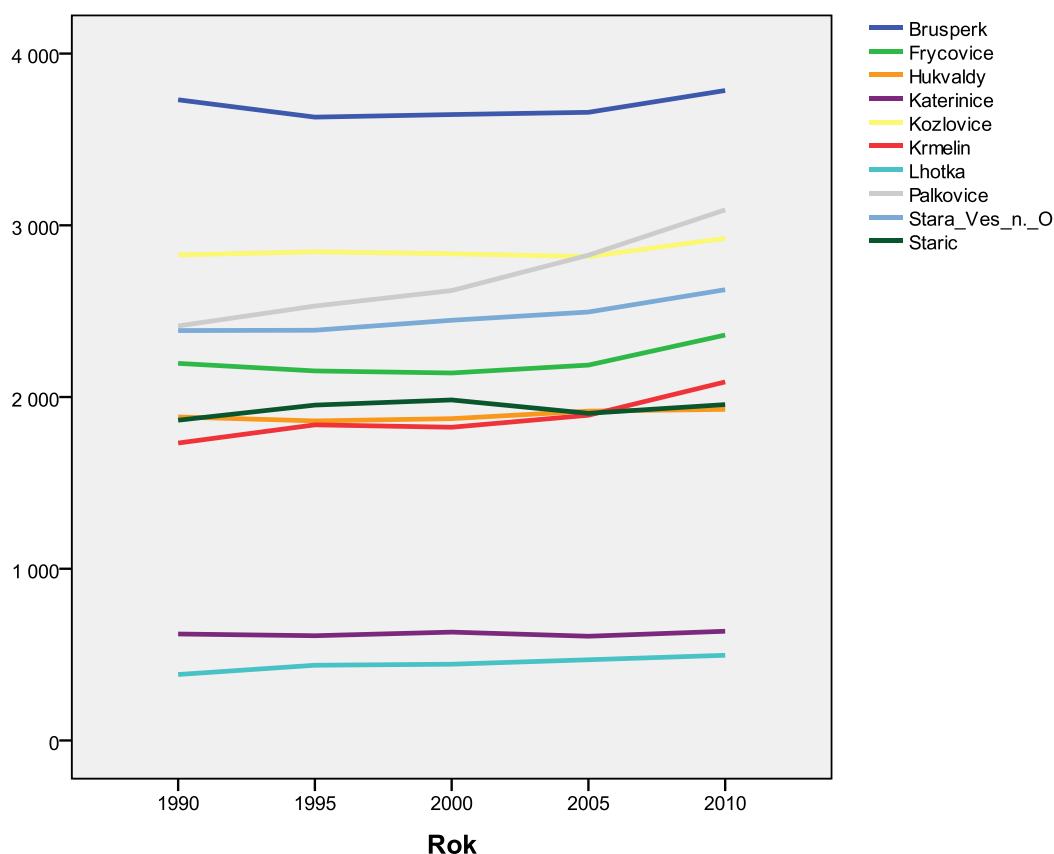
Tabulka č. 3.2: Vývoj počtu obyvatel obcí v letech 1990 až 2010

	1990	1995	2000	2005	2010
Brušperk	3 731	3 630	3 645	3 658	3 785
Fryčovice	2 196	2 152	2 140	2 186	2 361
Hukvaldy	1 884	1 861	1 874	1 918	1 928
Kateřinice	620	610	631	607	636
Kozlovice	2 827	2 846	2 834	2 818	2 924
Krmelín	1 732	1 838	1 824	1 894	2 088
Lhotka	384	438	444	470	496
Palkovice	2 414	2 530	2 620	2 826	3 090
Stará Ves n. O.	2 387	2 389	2 447	2 495	2 625
Staříč	1 865	1 953	1 983	1 905	1 956
<b>mikroregion celkem</b>	<b>20 040</b>	<b>20 247</b>	<b>20 442</b>	<b>20 777</b>	<b>21 889</b>

Zdroj: Vlastní zpracování podle [www.czso.cz](http://www.czso.cz)

Vývoj počtu obyvatel v obcích mikroregionu povodí Ondřejnice je pro lepší přehled uveden také v grafické podobě v grafu č. 3.1.

Graf č. 3.1: Vývoj počtu obyvatel obcí mikroregionu povodí Ondřejnice



Zdroj: Vlastní zpracování podle [www.czso.cz](http://www.czso.cz)

### 3.2.2 Věková struktura obyvatel

Mikroregion povodí Ondřejnice sdružuje území jednoho města a devíti obcí s celkovým počtem necelých 22 000 obyvatel. Největší podle počtu obyvatel je město Brušperk a z obcí jsou to Palkovice. Ve sledované populaci je mírná převaha mužů a to ve věkových skupinách 0-14 let a 15-59 let. U věkové skupiny 60 a více let je tomu naopak, zde mají převahu ženy. Je to z důvodu toho, že se ženy všeobecně dožívají vyššího věku než je tomu u mužů. Z tabulky č. 3.3 i z grafu č. 3.2 lze vyčíst, že obyvatelstvo v mikroregionu povodí Ondřejnice stárne. Vyjadřuje to index stáří<sup>3</sup>, který pro sledovaný mikroregion činí hodnota 150. Věková skupina 60 a více let, která tvoří 21,43 % z celkového počtu obyvatelstva mikroregionu, je výrazně početnější než věková skupina 0-14 let, tvořící pouze 14,29 %.

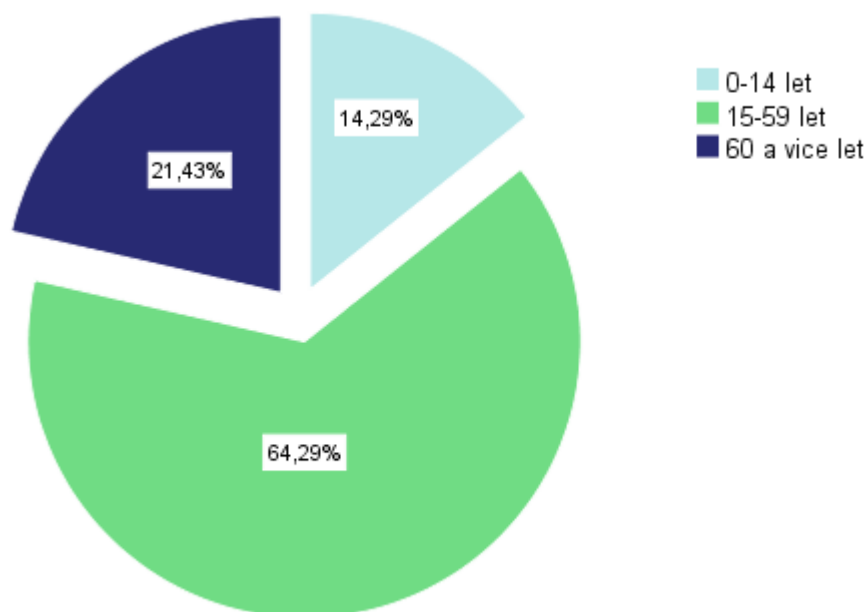
<sup>3</sup> index stáří = procentuální podíl kategorií 60 a více let a mladších 15 let.

Tabulka č. 3.3: Věková struktura obyvatel mikroregionu povodí Ondřejnice v roce 2009

	0 - 14 let			15 - 59 let			60 a více let			Index stáří 60+
	Ženy	Muži	Celkem	Ženy	Muži	Celkem	Ženy	Muži	Celkem	
Brušperk	258	284	542	1 172	1 163	2 335	513	395	908	168
Fryčovice	170	152	322	753	770	1 523	283	233	516	160
Hukvaldy	120	125	245	587	618	1 205	275	203	478	195
Kateřinice	44	47	91	214	200	414	77	54	131	144
Kozlovice	210	217	427	907	948	1 855	361	281	642	150
Krmelín	158	158	316	661	655	1 316	257	199	456	144
Lhotka	31	38	69	159	179	338	54	35	89	129
Palkovice	248	222	470	973	1034	2 007	340	273	613	130
Stará Ves n. O.	188	189	377	822	816	1 638	330	280	610	162
Staříč	145	155	300	639	655	1 294	210	152	362	121
<b>mikroregion</b>	<b>1 572</b>	<b>1 587</b>	<b>3 159</b>	<b>6 887</b>	<b>7 038</b>	<b>13 925</b>	<b>2 700</b>	<b>2 105</b>	<b>4 805</b>	<b>152</b>

Zdroj: Vlastní zpracování podle www.risy.cz

Graf č. 3.2: Podíl věkových skupin na celkovém počtu obyvatel mikroregionu



Zdroj: Vlastní zpracování podle www.risy.cz

### 3.2.3 Vzdělanostní struktura obyvatel

Úroveň vzdělanosti obyvatelstva patří mezi důležité předpoklady rozvoje mikroregionu, protože právě vzdělání obyvatel úzce souvisí se schopnostmi uplatnit se na trhu práce. Tato statistika se týká obyvatel ve věku nad 15 let. Nejvíce zastoupena

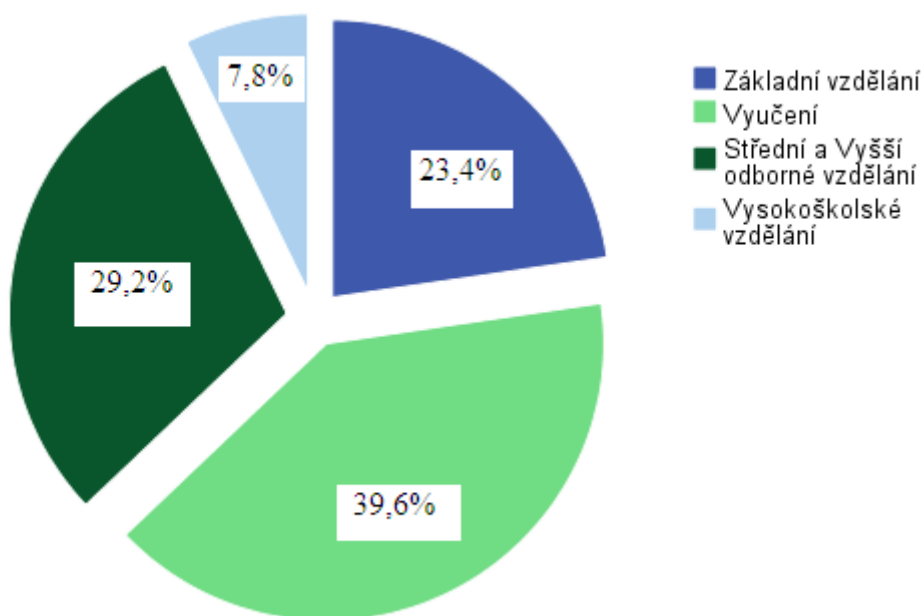
je skupina obyvatel, která dosáhla nejvyššího dokončeného stupně svého vzdělání vyučením (39,6 %). Nejméně zastoupena skupina jsou obyvatelé s vysokoškolským vzděláním (7,8 %). Vzdělanostní struktura mikroregionu povodí Ondřejnice odpovídá vzdělanostní struktuře Moravskoslezského kraje. Vzdělanostní struktura obyvatelstva mikroregionu povodí Ondřejnice je uvedena v následující tabulce č. 3.4 a grafu č. 3.3.

Tabulka č. 3.4: Srovnání vzdělanostní struktury mikroregionu povodí Ondřejnice a Moravskoslezského kraje

	Nejvyšše dokončený stupeň vzdělání			
	Základní vzdělání	Vyučení	Střední a Vyšší odborné vzdělání	Vysokoškolské vzdělání
<b>mikroregion povodí Ondřejnice</b>	23,4 %	39,6 %	29,2 %	7,8 %
<b>Moravskoslezský kraj</b>	27,1 %	38,7 %	26,4 %	7,8 %

Zdroj: Vlastní zpracování podle [www.risy.cz](http://www.risy.cz)

Graf č. 3.3: Vzdělanostní struktura obyvatel mikroregionu povodí Ondřejnice



Zdroj: Vlastní zpracování

#### 3.2.4 Přirozený přírůstek a migrační saldo v roce 2009

Přirozený přírůstek je rozdílem živě narozených a zemřelých občanů. V mikroregionu povodí Ondřejnice má přesně polovina obcí záporný přirozený

přírůstek. Zemřel tedy větší počet obyvatel, než se narodilo dětí. Tak i mikroregion jako celek má přirozený přírůstek záporný. V roce 2009 se v mikroregionu narodilo 222 dětí, 227 obyvatel však zemřelo. Nejnepříznivější situace je ve městě Brušperk a naopak příznivá situace je v obci Kozlovice, kde je přirozený přírůstek kladný.

Co se týče migračního salda mikroregionu, to nabývá kladné hodnoty. Do mikroregionu se teda přistěhovalo více obyvatel, než ho opustilo. Nejvíce obyvatel se přistěhovalo do obcí Palkovice a Stará Ves nad Ondřejnicí. Nejhůře jsou na tom Kateřinice, kde je migrační saldo záporné.

Celkový přírůstek je součtem přirozeného přírůstku a migračního salda. Tento celkový přírůstek mikroregionu povodí Ondřejnice je kladný viz. tabulka č. 3.5.

Tabulka č. 3.5: Přirozený přírůstek a migrační saldo za rok 2009 v mikroregionu povodí Ondřejnice

	<b>Živě narození</b>	<b>Zemřelí</b>	<b>Přiroz. přír.</b>	<b>Přistě- hovalí</b>	<b>Vystě- hovalí</b>	<b>Migrační saldo</b>	<b>Celk. přír.</b>
Brušperk	38	47	-9	66	47	19	10
Fryčovice	22	25	-3	44	37	7	4
Hukvaldy	22	25	-3	57	32	25	22
Kateřinice	5	8	-3	4	9	-5	-8
Kozlovice	35	25	10	45	38	7	17
Krmelín	17	13	4	69	48	21	25
Lhotka	3	8	-5	13	6	7	2
Palkovice	33	31	2	91	57	34	36
Stará Ves n. O.	26	25	1	61	28	33	34
Staříč	21	20	1	35	34	1	2
<b>mikroregion celkem</b>	222	227	-5	485	336	149	144

Zdroj: Vlastní zpracování podle [www.risy.cz](http://www.risy.cz)

### 3.2.5 Dojížd'ka a vyjížd'ka v roce 2001

Dojížd'ka (pohyb do cílové oblasti) a vyjížd'ka (pohyb ze zdrojové oblasti) jsou pohyby obyvatelstva, které patří do skupiny kyvadlové migrace. Hlavní součástí kyvadlové migrace je pracovní migrace jako pravidelně se opakující pohyb (denní nebo týdenní) mezi bydlištěm a pracovištěm. Dojížd'ka i vyjížd'ka obyvatelstva do zaměstnání představuje významný sociální jev, jehož rozsah, vzdálenosti, směry a formy reflektují ekonomickou strukturu daného regionu. Odpovídají na jedné straně dosaženému stupni koncentrace obyvatel a na straně druhé rozmístění pracovních

příležitostí. Rozdíl počtu dojíždějících a vyjíždějících občanů vyjadřuje dojížděkové saldo.

Dojížděkové saldo bylo v roce 2001 skoro všech obcí mikroregionu povodí Ondřejnice záporné. Počet za prací vyjíždějících občanů je ve všech obcích větší, než počet občanů za prací do těchto obcí dojíždějících. Toto ovšem neplatí pro obec Staříč, kde je situace opačná. Do obce Staříč dojíždí za prací 2 584 obyvatel z okolních obcí a blízkých měst. Nejvíce vyjíždějících ekonomicky aktivních obyvatel mají město Brušperk a obec Kozlovice viz. tabulka č. 3.6.

Tabulka č. 3.6: Vyjíždka a dojíždka mikroregionu povodí Ondřejnice v roce 2001

	<b>Vyjíždějící celkem</b>	<b>Dojíždějící celkem</b>	<b>Dojížděkové saldo</b>
Brušperk	1 131	211	-920
Fryčovice	581	489	-92
Hukvaldy	614	96	-518
Kateřinice	224	24	-200
Kozlovice	924	76	-848
Krmelín	622	113	-509
Lhotka	131	18	-113
Palkovice	775	170	-605
Stará Ves n. O.	793	210	-538
Staříč	537	2 584	2 047
<b>mikroregion celkem</b>	<b>6 332</b>	<b>3 967</b>	<b>-2 365</b>

Zdroj: Vlastní zpracování podle SLDB 2001

### 3.3 Ekonomická charakteristika mikroregionu povodí Ondřejnice

Hospodářství a zaměstnanost mikroregionu, jeho ekonomický potenciál a současná struktura je silně ovlivněna předchozím dlouhodobým historickým vývojem. Mikroregion měl vždy zemědělsko - průmyslový charakter a převládajícím podílem zemědělství. Zemědělská výroba byla orientována převážně na živočišnou výrobu. V horském typu reliéfu, kde klimatické podmínky, půda i reliéf snižují ekonomickou efektivitu rostlinné produkce na minimum, byla tato orientace účelná.

Původně státní JZD bylo postupně transformováno na soukromé zemědělské společnosti (např. Beskyd Agro a.s.). Vznikaly zde také nové velké zemědělské společnosti (např. Beskyd Fryčovice). Vedle těchto velkých zemědělských společností započaly svou činnost na restituovaných a pronajatých pozemcích také drobní

zemědělci. Mimo těchto zemědělských společností patřili mezi významné zaměstnavatele v této oblasti nedaleké průmyslové podniky. Mezi tyto podniky se řadí například TATRA Kopřivnice, Válcovny plechu Frýdek – Místek, Vítkovické železárny či Nová huť v Ostravě (nyní ArcelorMittal).

Počátkem devadesátých let přišla změna národohospodářské koncepce a došlo k útlumu průmyslu. Tyto podniky omezily svou činnost a omezena byla i těžba na dolech Paskov a Staříč. Tato skutečnost měla za následek výrazný nárůst nezaměstnanosti. K 31. 12. 2009 dosáhla míra nezaměstnanosti výše 9,80 %, což se blíží úrovni České republiky (9,24 %), ale jde o nejnižší nezaměstnanost v rámci Moravskoslezského kraje.

Na druhou stranu do blízkého okolí začali přicházet zahraniční investoři, kteří zde soustřeďují svou výrobu. Mezi nejvýznamnější patří Hyundai v Nošovicích či SIEMENS Frenštát pod Radhoštěm.

Přestože jsou obyvatelé ve většině nuceni dojíždět za prací, nelze jednoznačně říci, že v obcích mikroregionu povodí Ondřejnice nejsou pracovní příležitosti. Zaměstnání nabízí například černouhelný důl ve Staříči, beskydské uzeniny CHODURA, již zmiňovaný Beskyd Fryčovice a.s., T METAL Fryčovice s.r.o., pila Mayr – Melnhof Hole ve Staříči a další.

Rozdělení ekonomicky aktivních obyvatel mikroregionu povodí Ondřejnice podle působení v primární, sekundární či terciální sféře znázorňuje tabulka č. 3.7. Z této tabulky je patrný rozdíl při sčítání lidu z roku 1991 a roku 2001. V roce 1991 bylo evidováno největší procento obyvatel působících v sekundární sféře tj. občanů pracujících ve zpracovatelském průmyslu. V roce 2001 pracovalo nejvíce obyvatel v terciální sféře, tedy ve službách. Výrazně pokleslo procento zahrnující obyvatele pracující ve sféře primární a to z původních 17,7 % na 5,4 %.

Tabulka č. 3.7: Ekonomicky aktivní obyvatelé mikroregionu povodí Ondřejnice

Rok	EAO	Primární sféra	Sekundární sféra	Terciální sféra
1991	9 944	17,7 %	46,7 %	35,6 %
2001	10 090	5,4 %	44,8 %	49,8 %

Zdroj: Vlastní zpracování podle SLDB z let 1991 a 2001

### 3.3.1 Nezaměstnanost v mikroregionu povodí Ondřejnice

Nezaměstnanost je ukazatel, který vyjadřuje, kolik nezaměstnaných připadá na 100 pracovně schopných lidí (pracovní sílu) a výslednou jednotkou jsou procenta.

V České republice se poslední dobou daří postupně snižovat obecnou míru nezaměstnanosti. Velice pozitivní je, že se míra nezaměstnanosti stále drží pod průměrem zemí Evropské unie, kde je ve výši 10 %.

V mikroregionu povodí Ondřejnice dosahuje průměrná míra nezaměstnanosti 10,3 %, je tedy mírně nad průměrem Evropské unie. Nejvyšší míru nezaměstnanosti má obec Lhotka se 14,1 %. Naopak nejnižšího procenta dosahuje obec Krmelín se 7 %. Přehled o míře nezaměstnanosti u všech obcí mikroregionu povodí Ondřejnice uvádí tab. č. 3.8.

Tabulka č. 3.8: Míra nezaměstnanosti v mikroregionu povodí Ondřejnice k 1.1.2011

	<b>Míra nezaměstnanosti (v %)</b>
Brušperk	8,3
Fryčovice	9,3
Hukvaldy	10,9
Kateřinice	10,5
Kozlovice	10,4
Krmelín	7,0
Lhotka	14,1
Palkovice	10,7
Stará Ves n. O.	8,5
Staříč	13,5
<b>mikroregion celkem</b>	<b>10,3</b>
<b>ČR celkem</b>	<b>9,7</b>

Zdroj: Vlastní zpracování podle portal.mpsv.cz

### 3.4 Dopravní dostupnost mikroregionu povodí Ondřejnice

Mikroregion povodí Ondřejnice je poměrně velice dobře přístupný. Území mikroregionu protíná hustá silniční síť. Základnu tvoří dvě silnice I. třídy: I/48 Polsko – Chotěbuz – Rychaltice – Nový Jičín – Běloutín a I/58 Rožnov pod Radhoštěm – Ostrava – Polsko. Stav silnic se po několika letech, kdy byly investice do zlepšení stavu silniční infrastruktury minimální, postupně zlepšuje. Jedná se o lokality Hukvaldy, Kateřinice, Kozlovice a Palkovice. Nicméně po uplynulém zimním období se stav silnic v celém mikroregionu opět výrazně zhoršil.

V blízkosti mikroregionu se nachází významné železniční stanice, Studénka, Ostrava – Svinov, Ostrava – Hlavní nádraží a železniční stanice ve Frýdku – Místku. Ve stanici Studénka zastavují vlaky typu osobní (Os), rychlík (R) a InterCity (IC).



V Ostravě – Svinově a v Ostravě – Hlavním nádraží to jsou vlaky typu Osobní vlaky (Os), rychlíky (R), Expres (Ex), InterCity (IC), EuroCity (EC), EuroNight (EN), SuperCity (SC). V železniční stanici Frýdek – Místek stávají pouze vlaky typu osobní (Os).

Jen přibližně 12 km je vzdáleno veřejné mezinárodní letiště Ostrava – Mošnov (letiště Leoše Janáčka).

Spojení mezi obcemi mikroregionu autobusovou dopravou je zajišťováno společností Connex Morava a.s. Do krajského města Ostravy zajíždějí dálkové autobusy i jiných společností.

### **3.5 Přírodní a kulturní zajímavosti mikroregionu povodí Ondřejnice**

#### **3.5.1 Přírodní zajímavosti**

Mezi ty nejhodnotnější přírodní atraktivity, kde často dosahuje stav životního prostředí dané lokality těch nejvyšších kvalit, patří zvláště chráněná území. Režim v těchto oblastech sice v zájmu ochrany přírody vylučuje některé druhy aktivit, ale zároveň jejich samotný statut těchto oblastí je výjimečnou formou jejich propagace. V mikroregionu povodí Ondřejnice se nachází hned několik chráněných území.

***Chráněná krajinná oblast Poodří*** je rozlohou nevelké (8150 ha), ale velmi zajímavé a ojedinělé území v široké nivě řeky Odry. Jedinečnost spočívá v zachování mokřadních společenstev v pravidelně zaplavované nivě, kde řeka vytváří četné meandry a slepá ramena. Významným krajinářským prvkem jsou stromy a keře lemující vodní tok, remízky a zbytky lužních lesů. Na řadě míst jsou chráněny památné stromy, především mohutné duby, buk, platan javorolistý, řešetlák a lípa. Do CHKO patří i rybníční soustava. Rybníky byly zakládány od 15. stol., některé jsou hospodářsky využívány, z hlediska ochrany přírody jsou však důležité pro hnízdění ptactva a jako zastávka na pravidelných tazích ptáků. Bylo zde zjištěno přes 300 druhů ptáků, z nichž polovina tu hnízdí. [3]

***Přírodní rezervaci Rybníky*** najdeme u obce Kozlovice. Toto území je chráněno od roku 1990, zaujímá rozlohu 7,32 ha a nachází se v nadmořské výšce 384 - 419 m. Přírodní rezervaci Rybníky tvoří malý les s mokřadní loukou a zarostlým rybníkem. V oblasti jsou rašelinové louky, na kterých se daří především ostřici a sítině klubkaté.

Kromě těchto rostlin tu na vlhčích místech rezervace roste suchopýr úzkolistý či pcháč potoční a bahenní. V okolním lese rostou například lýkovec jedovatý, dub letní a lípa malolistá. Přirozený charakter listnatého lesa ruší výsadba smrku ztepilého a borovice lesní. [15]

**Přírodní památka Travertinová kaskáda** se nachází také nedaleko Kozlovic. Tato oblast je chráněna od roku 1988, zaujímá rozlohu 1,26 ha a je v nadmořské výšce 340 - 400 m. Přírodní památku Travertinová kaskáda tvoří zajímavý přírodní útvar, který vznikl v důsledku vývěru pramene s vysokým obsahem minerálních látek. Vývěr pramene je kolem 40 m nad hladinou toku řeky Tichávky. Nedaleko vývěru voda z pramene protéká 1 m hlubokou erozní rýhou. Níže po svahu kopce vyhloubila voda koryto v hřebeni pěnovcového valu, který má výšku 1,2 m. Na začátku této části koryta, se vytvořily kaskádové prahy. [18]

**Přírodní památka Pod hukvaldskou oborou** zaujímá jižní část pohoří Palkovické hůrky. Toto území bylo vyhlášeno přírodní památkou v roce 1990, na ploše 0,42 ha, ve výšce 340 - 353 m.n.m. Přírodní památku Pod hukvaldskou oborou tvoří lužní les na levém břehu řeky Ondřejnice. Dříve byla oblast přírodní památky loukou, která postupně porostla náletovými dřevinami. V bylinném podrostu najdeme ohrožené druhy rostlin a v malém množství tu roste také lilie zlatohlávek. [14]

**Přírodní památka Hradní vrch Hukvaldy** se rozprostírá kolem vrcholku kopce se zříceninou hradu Hukvaldy a je součástí pohoří Palkovické hůrky. Oblast byla jako přírodní památka vyhlášena až v roce 1999, zaujímá rozlohu 70 ha a nachází se v nadmořské výšce 303 - 481 m. Přírodní památka Hradní vrch Hukvaldy je významná unikátním souborem bukových stromů v krajinářské oboře. V oblasti přírodní památky se daří také chráněným a ohroženým rostlinám. Na území přírodní památky bylo pozorováno na 75 druhů ptáků a z toho 44 druhů si zdejší lokalitu zvolilo jako své hnízdiště. Nedaleko zříceniny hradu na vrcholku kopce roste sedm mohutným buků, které byly vyhlášeny památnými stromy. Oblastí přírodní památky vede značená vycházková trasa z obce Hukvaldy a byla tu také vyznačena naučná stezka Hradní vrch. [11]

**Přírodní památku Palkovické hůrky** najdeme severovýchodně od Hukvald a na jižní stráni vrcholku Babí hora (619 m.n.m.). Přírodní rezervace je součástí stejnojmenného pohoří. Přírodní rezervace Palkovické hůrky byla vyhlášena v roce 1969, zaujímá rozlohu 34,93 ha a je v nadmořské výšce 441 - 613 m. Tato oblast

je označována jako jeden z nejzachovalejších pozůstatků původního přírodního lesa v lokalitě bukové vegetace v Podbeskydích. [13]

**Přírodní památka Kamenná** nacházející se severně od obce Staříč a na východní straně vrcholku Kamenná (385 m.n.m.) byla vyhlášena přírodní památkou v roce 1990, zaujímá rozlohu 2,83 ha a je v nadmořské výšce 329 - 354 m. Přírodní památka Kamenná se vyznačuje travnatým porostem na kamenitém podkladu bývalého vápencového lomu. V oblasti se daří některým druhům chráněných a ohrožených rostlin. Přírodní památka je jediné místo na Severní Moravě, kde se vyskytují střevlíkovití brouci a nejsevernější místo kde se daří lnu žlutému. V oblasti přírodní památky žijí teplomilné druhy měkkýšů. [12]

### 3.5.2 Kulturní zajímavosti

Kulturní zajímavosti jsou uvedeny formou výčtu hlavních kulturních památek v obcích mikroregionu povodí Ondřejnice. Nejvýznamnější kulturní památky jsou uvedeny na obrázcích č. 3.3 až 3.7.

#### Brušperk:

- Farní kostel sv. Jiří
- Socha sv. Jana Nepomuckého
- 14 zastavení křížové cesty
- Galerie výtvarného centra Chagall
- Památník spisovatele V. Martínka
- Větrný mlýn holandského typu

Obrázek č. 3.3: Větrný mlýn, Brušperk



Zdroj: Vlastní zpracování

#### Fryčovice:

- Kostel Nanebevzetí Panny Marie

Obrázek č. 3.4: Zřícenina hradu Hukvaldy



Zdroj: Vlastní zpracování

#### Hukvaldy:

- Hrad Hukvaldy – zřícenina
- Obora s letním amfiteátr
- Muzeum Leoše Janáčka
- Muzeum cínu
- Galerie Antonína Kroči
- Tropic Hukvaldy
- Morový sloup v oboře
- Socha lišky Bystroušky

### **Kateřinice:**

- Hasičská zbrojnice s věžními hodinami

### **Kozlovice:**

- Kostel sv. Michaela archanděla
- Skanzen Na Mlýně
- Areál Fojtství a Obecná škola
- Ranč Paint Horse

### **Krmelín:**

- Kostel sv. Jana a Pavla
- Modlitebna Církve čs. Husitské
- Pomníky padlým v I. a II. svět.válce

### **Lhotka:**

- Litinové kříže u kaple
- Kostel Nanebevzetí Panny Marie

### **Palkovice:**

- Kamenný kostel sv. Jana Křtitele
- Kaple sv. Mauritia
- Kaple Sedmibolestné Panny Marie
- Poutní místo Myslíkovské „Lurdy“

### **Stará Ves nad Ondřejnicí:**

- Zámek
- Kaplička sv. Vendelína
- Památník válečným obětem

### **Staříč:**

- Důl Paskov – cvičná štola
- Kostel Nanebevzetí svatého kříže

Obrázek č. 3.5: Skanzen na Mlýně,  
Kozlovice



Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek č. 3.6: Kostel sv. J. Křtitele,  
Palkovice



Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek č. 3.7: Zámek, Stará Ves n. O.



Zdroj vlastní zpracování

Mezi **významné akce** konané v mikroregionu povodí Ondřejnice patří zejména ***Mezinárodní hudební festival Janáčkovy Hukvaldy***. V letních měsících tento festival přitahuje četné milovníky symfonické a komorní hudby, sborového umění a operního divadla z Ostravska i ze zahraničí. Většina představení probíhá pod širým nebem.

Další kulturní událostí jsou ***Sochovy národopisné slavnosti***, konané každoročně vždy ve druhé polovině srpna v obci Lhotka. Ty se konají na počest Vincence Sochy, sběratele lidových písní a tanců okolo hory Ondřejník, zakladatele a dlouholetého vedoucího folklorního souboru Pilky, který větší část svého života prožil právě ve Lhotce. Na Sochových slavnostech převážně vystupují dětské a dospělé soubory z lašského regionu.

Za zmínku stojí také ***Hudební festival Souznění***, který se koná v předvánočním čase. Série koncertů začíná v Ostravě na Stodolní ulici a končí v Kozlovicích.

Ve Staré Vsi nad Ondřejnicí je každoroční kulturní akcí ***folklórní festival Poodří Františka Lýska***. Počátky tohoto festivalu jsou spojeny s rokem 2004 a stým výročím narození Františka Lýska, hudebního pedagoga, zakladatele a sbormistra Jistebnických zpěváků a sběratele lidových písní na Lašsku.

Ve všech obcích mikroregionu povodí Ondřejnice probíhají také kulturní akce místního charakteru, mezi které patří především poutě a krmáše (Ondřejská pout' na Hukvaldech, Kozlovický krmáš, Fryčovická pout', Brušperská pout' atd.), také taneční zábavy, plesy, a rytířské slavnosti.

### **3.6 Shrnutí charakteristik mikroregionu povodí Ondřejnice formou SWOT analýzy**

**SWOT analýza** (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) je standardní metoda používaná k prezentaci analytických poznatků o nejrůznějších objektech zkoumání. [7] Tato moderní metoda je v evropských podmínkách již běžně používána v oblasti státní správy a územní samosprávy v regionálním rozvoji.

Na základě výše provedené analýzy a studiem dalších materiálů můžeme vytýčit 18 silných stránek mikroregionu povodí Ondřejnice a 14 záporných stránek mikroregionu (uvádí je tab. č. 3.9).

Tabulka č. 3.9: Silné a slabé stránky mikroregionu povodí Ondřejnice

S – Silné stránky	W – Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Blízkost hustě osídlených aglomerací (Ostrava, Frýdek – Místek)</li> <li>• Nadprůměrná kvalita individuálního bydlení s možností dalšího rozvíjení</li> <li>• Dobrá dopravní dostupnost, hustá síť místních komunikací</li> <li>• Napojení mikroregionu na hlavní dopravní trasy</li> <li>• Blízkost velkých nákupních center</li> <li>• Dostupnost rekreačních oblastí (mikroregion je součástí rekreační oblasti Beskyd, vodní nádrž Olešná aj.)</li> <li>• Dobré podmínky pro rozvoj turistiky (pěší turistiky, cykloturistiky, agroturistiky)</li> <li>• Existence památníků významných regionálních i světově známých osobností (Leoš Janáček, V. Martínek) a dalších významných kulturních a historických památek</li> <li>• Dobré a dostupné základní školství s bezbariérovou úpravou</li> <li>• Dostatečná zdravotní síť</li> <li>• Dobré zásobování vodou (v obci Krmelín se nachází hlavní rezervoár pitné vody a dále se v mikroregionu nachází řada přírodních pramenů)</li> <li>• Zlepšující se životní prostředí</li> <li>• Dobré podmínky pro tradiční zemědělskou produkci</li> <li>• Dobré podmínky pro chov ryb a zvěře (rybníky, odchov divokých kačen, bažantů, jelínka viržinského, muflonů, daňků)</li> <li>• Dobré podmínky pro získávání a využití biomasy a bioplynu</li> <li>• Potenciál poměrně levné a kvalifikované pracovní síly</li> <li>• Vyčleněná zóna pro podnikání v obci Krmelín</li> <li>• Existence významných přírodních atraktivit</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Vysoká a stále rostoucí nezaměstnanost</li> <li>• Převládající kvalifikace občanů pro těžký průmysl</li> <li>• Malá znalost cizích jazyků obyvatel mikroregionu</li> <li>• Nedostatek bytů pro mladou generaci</li> <li>• Nedostatek kapitálu pro podnikání</li> <li>• Nedostatek financí na investice</li> <li>• Zastaralost výrobních zařízení</li> <li>• Negativní reputace mikroregionu (související s negativním hodnocením životního prostředí severní Moravy a Slezska)</li> <li>• Malá propagace mikroregionu</li> <li>• Malé ubytovací kapacity</li> <li>• Nedostatečné využití polohy předhůří rekreačního regionu Beskydy</li> <li>• Scházející vybavení obcí kulturními a sportovními zařízeními</li> <li>• Nedostatečný rozsah kanalizací a čištění odpadních vod</li> <li>• Vysoká vyjížďka za prací</li> </ul>

Zdroj: Vlastní zpracování

Vedle toho příležitostí rozvoje mikroregionu povodí Ondřejnice je možné vymezit 18 a ohrožení pouze 8 (uvádí je tab. č. 3.10.).

Tabulka č. 3.10: Příležitosti a ohrožení rozvoje mikroregionu povodí Ondřejnice

O – Příležitosti	T – Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Rezervy v územních plánech pro individuální bytovou výstavbu</li> <li>• Příležitostné ubytování, nízké kapacity</li> <li>• Rozvoj kulturních a sportovních zařízení</li> <li>• Návaznost na systém dopravy I/48 a I/58</li> <li>• Získávání finančních prostředků z rozvojových programů ČR a EU</li> <li>• Členství mikroregionu v Euroregionu Beskydy</li> <li>• Rozvinutí příměstské rekreace</li> <li>• Rozvinutí cyklostezek</li> <li>• Využití zemědělského potenciálu</li> <li>• Alternativní zemědělství (využití bývalých zemědělských objektů)</li> <li>• Využití doposud neobdělávané půdy</li> <li>• Rozvoj chovu ryb a zvěře</li> <li>• Zlepšování vzhledu obcí</li> <li>• Zlepšování image mikroregionu</li> <li>• Zlepšení spolupráce a koordinace obcí</li> <li>• Zlepšení životního prostředí</li> <li>• Stále se zvyšující podíl terciální sféry</li> <li>• Blízkost významných podniků (snížení míry nezaměstnanosti)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Nezískání finanční podpory pro některé projekty</li> <li>• Mění se podmínky v odbytu zemědělských produktů a nedostatečná ekonomická podpora</li> <li>• Neochota nebo neschopnost zemědělských subjektů reagovat na moderní alternativní trendy v zemědělství</li> <li>• Nezáměr o rekvalifikaci nezaměstnaných občanů</li> <li>• Preferování zájmů obcí na úkor mikroregionu</li> <li>• Nepřidělení dotací z programů a fondů ČR a EU</li> <li>• Nedostatek připravených individuálních projektů pro rozvoj mikroregionu</li> <li>• Stárnutí obyvatelstva</li> </ul>

Zdroj: Vlastní zpracování

### 3.7 Strategie rozvoje mikroregionu povodí Ondřejnice

Strategie rozvoje mikroregionu povodí Ondřejnice byla zpracována v rámci Programu podpory regionálního rozvoje jako příprava pro podpůrný program SAPARD. Dle svého obsahu je komplexním integrovaným projektem mikroregionu, který přesahuje rámec priorit programu SAPARD. Strategie navazuje na záměr územního plánu Beskydy, na ROP Ostravska a priority rozvoje Frýdecko-Místecka. Svým obsahem dále respektuje a navazuje na priority dané Evropskou unií a je rovněž

východním dokumentem pro účast v jednotlivých programech vyhlašovaných Evropskou unií za účelem získání dotací.

Zpracovatelem strategie rozvoje mikroregionu povodí Ondřejnice je obec Stará Ves nad Ondřejnicí za technické pomoci společnosti Konfig, a.s. Ostrava a obecně prospěšné společnosti Třanovice služby o.p.s. Byla zpracována v roce 2000. Tento dlouhodobý strategický dokument byl zpracován na období 5 – 10 let.

***Jako základní strategický cíl pro rozvoj mikroregionu byl stanoven úspěšný ekonomický rozvoj a zvyšující se životní úroveň obyvatelstva.*** Charakteristickými prioritami dalšího rozvoje mikroregionu bylo zajištění nových a udržení dosavadních pracovních míst, zvýšení úrovně a ekonomický přínos cestovního ruchu s využitím demografických a kulturních památek života jeho obyvatel. Strategie vycházela z potřeb mikroregionu jako územního celku a současně respektovala i zájmy jednotlivých obcí sdružení. Obsahem úvodní části strategie rozvoje mikroregionu povodí Ondřejnice je podrobná socio-ekonomická analýza výchozího stavu mikroregionu, stručná charakteristika jednotlivých obcí mikroregionu, jejich technická a sociální infrastruktura, kulturní a rekreační vybavenost, vybrané podnikatelské subjekty, SWOT analýza. V další části je uveden strategický cíl, prioritní cíle a soubor navrhovaných řešení. V závěrečné části dokumentu jsou uvedeny vnější vztahy strategie rozvoje, rozhodování a pravomoci na úrovni mikroregionu a jednotlivých obcí a určení monitoringu a hodnocení průběhu a výsledků realizace strategie.

Na tuto strategii navazují individuální projekty dílčího významu, které jsou zaměřeny jednak na řešení věcné problematiky, týkající se mikroregionu jako celku a dále pak na řešení problematiky týkající se jednotlivých obcí a podnikatelských subjektů v daném mikroregionu.

Mezi prioritní a stěžejní oblasti zájmu Mikroregionu povodí Ondřejnice patří například rozvoj mikroregionu a návaznost na dopravní cesty v rámci územního plánu Beskydy, využití a udržování zemědělských ploch, protipovodňová opatření na řece Ondřejnici, realizace projektů k zabezpečení čistoty odpadních vod, výstavba zařízení k využití obnovitelných zdrojů energie, obnova tradičních kulturních akcí a sportovní, vzdělávací a kulturní využití mládeže, včetně prevence proti drogám. [17]



### 3.7.1 Orgány mikroregionu povodí Ondřejnice

Nejvyšším rozhodovacím orgánem Strategie rozvoje mikroregionu obcí povodí Ondřejnice je ***sněm starostů*** obcí. Další orgány, způsob jednání, práva a povinnosti členů a hospodaření se řídí stanovami sdružení přijatými na ustavujícím zasedání.

Vedle sněmu starostů je strategie řízena také dalším orgánem, kterým jsou ***trvalé pracovní skupiny sněmu starostů***. Tyto skupiny představují tvůrčí, inicializační a hodnotící zázemí pro rozhodovací proces sněmu starostů. Jmenuje se sněm starostů z řad občanů a nezávislých specialistů. Mezi tyto trvalé pracovní skupiny patří například skupina pro aktivizaci podnikatelských subjektů, skupina pro získávání dotačních prostředků, monitorovací pracovní skupina a další.

Mimo trvalé pracovní skupiny jsou také zřizovány ***dočasné pracovní skupiny sněmu starostů***, které jsou vytvářeny účelově v období přípravy a realizace jednotlivých mikroregionálních projektů.

Za komplexní realizaci projektů je zodpovědný ***manažer integrovaného projektu***. V jeho pravomoci je především vytvoření realizačního týmu, jeho vedení a zasahování do realizace individuálních projektů za účelem dosažení integrovaných cílů projektu jako celku.

Na základě návrhu trvalých odborných pracovních skupin a se souhlasem manažera integrovaného projektu může sněm starostů jmenovat ***manažera individuálního projektu s mikroregionální působností***. Tito manažeři jsou zodpovědní za individuální projekty. V jejich pravomoci je vytvoření pracovního týmu a jeho vedení.

Aktivity, jejichž realizace je záležitostí jednotlivých obcí, případně jednotlivých podnikatelských subjektů působících v obcích, jsou plně v pravomocích starostů a zastupitelstev jednotlivých obcí mikroregionu. [17]

### 3.7.2 Strategický cíl a prioritní cíle pro rozvoj mikroregionu povodí Ondřejnice

Jak už bylo uvedeno výše, ve Strategii rozvoje mikroregionu obcí povodí Ondřejnice je stanoven hlavní strategický cíl a dále prioritní cíle zahrnující jednotlivé projekty. Přehled těchto cílů priorit a projektů je uveden v tabulkách 3.11 a 3.12 viz příloha č. 1.

## **4. Zhodnocení plnění Strategie rozvoje mikroregionu povodí Ondřejnice**

Pro zastupitele mikroregionu obecně je mimo samotného vytvoření strategie rozvoje také velmi důležité zpětné vyhodnocení plnění toho, co si ve strategii stanovili.

### **4.1. Soulad Strategie mikroregionu povodí Ondřejnice s dalšími rozvojovými dokumenty**

K prioritám Strategie rozvoje mikroregionu povodí Ondřejnice se vztahují priority a podporované opatření dalších rozvojových dokumentů. Jedná se především o priority pro program SAPARD, priority Regionálního operačního plánu Ostravska a priority rozvoje okresu Frýdek-Místek. Na základě těchto priorit byly zpracovávány individuální projekty a žádosti o podporu. Priority a opatření jsou uvedeny tak, jak byly známy v době zpracování Strategie rozvoje mikroregionu povodí Ondřejnice.

#### **4.1.1 Priority a opatření pro program SAPARD v rámci Plánu rozvoje zemědělství a venkova České republiky pro období 2000-2006**

##### ***Priorita č. 1 – Zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství***

Opatření: 1.1 Investice do zemědělského majetku

1.2 Zlepšení zpracování a marketingu zemědělských produktů a produktů z ryb

1.3 Zlepšování struktur pro kontrolu kvality, pro kvalitu potravin a ochranu spotřebitele

1.4 Meliorace a pozemkové úpravy

##### ***Priorita č. 2 – Trvale udržitelný rozvoj venkovských oblastí***

Opatření: 2.1 Obnova a rozvoj vesnic a venkovské infrastruktury

2.2 Rozvoj a diverzifikace hospodářských činností, zajišťujících rozmanitost činností a alternativní zdroje příjmů

2.3 Metody zemědělské produkce určené k ochraně životního prostředí a uchování Krajiny

### ***Priorita č. 3 – Odborná pomoc***

Opatření: 3.1 Zlepšování profesního vzdělání

3.2 Technická pomoc

#### **4.1.2 Priority a opatření regionálního operačního plánu Ostravska**

### ***Priorita č. 1 – Podnikatelské prostředí a podnikatelská infrastruktura***

Opatření: 1.1 Vytváření podmínek pro nové investice do regionu

1.2 Rozvoj poradenských a informačních služeb pro podnikání

1.3 Rozvoj středních a malých podniků

1.4 Zavádění nových technologií

1.5 Revitalizace a restrukturalizace velkých průmyslových podniků

### ***Priorita č. 2 – Infrastruktura a integrace regionu v rámci Evropy***

Opatření: 2.1 Dobudování páteří silniční sítě vč. napojení na dálnici D47

a na transevropské dopravní sítě

2.2 Napojení regionu na II. železniční koridor

2.3 Zpřístupnění okrajových částí regionu a zvýšení prostupnosti státní hranice

2.4 Výstavba logistických center

2.5 Vybudování integrovaného komunikačního, informačního a záchranného systému

2.6 Rozšíření funkce letiště Ostrava – Mošnov

2.7 Zabezpečení splavnosti řeky Odry na území regionu

2.8 Vytvoření integrovaného dopravního systému

2.9 Dobudování a modernizace technické infrastruktury

### ***Priorita č. 3 – Lidské zdroje a sociální podpůrné mechanismy***

Opatření: 3.1 Rozvoj vzdělání

3.2 Propojení vzdělávání a zaměstnanosti

3.3 Řešení dlouhodobé nezaměstnanosti

3.4 Program sociálního rozvoje a veřejného zdraví

#### ***Priorita č. 4 – Životní prostředí***

- Opatření: 4.1 Odstranění starých ekologických zátěží
- 4.2 Ochrana povrchových vod
- 4.3 Snižování znečištění ovzduší a zlepšení systému nakládání s odpady
- 4.4 Ekologická výchova, vzdělávání a osvěta pro podporu udržitelného rozvoje

#### ***Priorita č. 5 – Cestovní ruch a lázeňství***

- Opatření: 5.1 Propagace turistického potenciálu kraje v ČR a v zahraničí
- 5.2 Rozvoj produktů cestovního ruchu
- 5.3 Obnova a rozvoj infrastruktury cestovního ruchu

#### ***Priorita č. 6 – Zemědělství a rozvoj venkova***

- Opatření: 6.1 Restrukturalizace výroby zaváděním diferencovaných metod hospodaření
- 6.2 Zlepšení zpracování, skladování a odbytu potravinářské produkce
- 6.3 Zvýšení akumulace vody v krajině a snižování rizika velkoplošných povodní
- 6.4 Podpora infrastruktury pro udržení rozptýlené venkovské zástavby a zkulturnění krajiny
- 6.5 Prevence proti nepříznivému demografickému vývoji a nezaměstnanosti v okrajových částech regionu
- 6.6 Podpora poradenských a informačních služeb ve venkovském prostoru a multifunkčním zemědělství

#### **4.1.3 Priority a opatření pro rozvoj okresu Frýdek – Místek**

#### ***Priorita č. 1 – Podnikatelské prostředí a podnikatelská infrastruktura***

- Opatření: 1.1 Restrukturalizace dolů, hutí a velkých průmyslových podniků
- 1.2 Rozvoj středních a malých podniků
- 1.3 Vytváření podmínek pro nové investice do okresu
- 1.4 Zavádění nových technologií
- 1.5 Výstavba hospodářských parků a průmyslových zón
- 1.6 Rozvoj poradenských a informačních služeb pro podnikání

### ***Priorita č. 2 – Infrastruktura a integrace regionu v rámci Evropy***

- Opatření: 2.1 Napojení regionu na trans-evropské dálniční síť a modernizace páteřní regionální silniční síť, modernizace železniční síť
- 2.2 Výstavba logistické základny
- 2.3 Dobudování technické infrastruktury
- 2.4 Vytvoření integrovaného dopravního systému a zlepšení dopravní obslužnosti
- 2.5 Tvorba image regionu a budování informační společnosti

### ***Priorita č. 3 – Lidské zdroje a sociální podpůrné mechanismy***

- Opatření: 3.1 Podpora vzniku pracovních příležitostí
- 3.2 Rozvoj vzdělání
- 3.3 Propojení vzdělávání a zaměstnanosti
- 3.4 Řešení dlouhodobé nezaměstnanosti
- 3.5 Program sociálního rozvoje

### ***Priorita č. 4 – Životní prostředí***

- Opatření: 4.1 Ochrana povrchových vod
- 4.2 Ochrana ovzduší
- 4.3 Nakládání s odpady, ekologické zátěže
- 4.4 Revitalizace krajiny

### ***Priorita č. 5 – Cestovní ruch***

- Opatření: 5.1 Obnova a rozvoj infrastruktury cestovního ruchu
- 5.2 Rozvoj produktů cestovního ruchu
- 5.3 Revitalizace opuštěných ubytovacích zařízení

### ***Priorita č. 6 – Zemědělství a obnova venkova***

- Opatření: 6.1 Rozvoj multifunkčního a ekologického zemědělství
- 6.2 Modernizace technologií v zemědělství a v navazujících oborech
- 6.3 Rozvoj venkova a infrastruktury
- 6.4 Údržba krajiny
- 6.5 Rozvoj informačních a poradenských služeb

## **4.2 Smysl Strategie rozvoje mikroregionu obcí povodí Ondřejnice a její realizace**

Ve strategii rozvoje mikroregionu povodí Ondřejnice je uveden, jako důvod vzniku strategického dokumentu stanovení výhledu a strategie rozvoje mikroregionu na 5 – 10 let. Tento dokument je velice důležitý pro čerpání dotací na realizaci jednotlivých projektů stanovených pro rozvoj mikroregionu. S těmito důvody souhlasí také starostové všech členských obcí mikroregionu povodí Ondřejnice. Pro správné vyhodnocení je však nutné rozlišit hodnocení přínosu samotného strategického dokumentu a hodnocení přínosu členství v mikroregionu.

Pokud se jedná o Strategii rozvoje mikroregionu obcí povodí Ondřejnice, při osobních rozhovorech se zástupci členských obcí zazněly i překvapující odpovědi ve smyslu, že o strategii rozvoje mikroregionu povodí Ondřejnice slyší poprvé. V některých případech o strategii slyšeli, ale sami ji ani neviděli a neměli ponětí, co vše obsahuje.

Většinou se však starostové obcí mikroregionu povodí Ondřejnice shodli na tom, že sloužila jako podklad pro získání dotací. Starosta města Brušperk pan Ing. Ivan Krupník uvedl: „Strategie měla význam pouze pro čerpání dotací, v podstatě jde o soubor individuálních strategií obcí“. Starosta obce Krmelín pan Ing. Václav Zezulka navíc uvedl, že strategie sloužila také ke koordinaci kulturních akcí přesahující rámec obce. Pan Radim Bača, starosta obce Palkovice, považuje za nutné vytvořit strategii rozvoje mikroregionu povodí Ondřejnice i na další období.

Jedním z problémů je také to, že zástupci členských obcí nepovažují svou strategii rozvoje za závaznou a tudíž se jí neřídí.

Z hodnocení tedy vyplývá, že strategie svůj smysl určitě měla, alespoň co se týče čerpání dotací. I když se jednalo spíše o financování projektů jednotlivých obcí, méně už o společné projekty mikroregionu. Je nutné zdůraznit, že získané dotace se ovšem netýkají strukturálních fondů EU. Z těchto fondů prozatím sdružení Mikroregion povodí Ondřejnice dotace nezískal.

Přínos členství v mikroregionu je spatřován především ve zvyšování spolupráce mezi obcemi, ve vzájemné informovanosti, výměně zkušeností, v pomoci při řešení společné či podobné problematiky a spolufinancování kulturních a sportovních akcí. Starosta obce Kateřinice pan Radek Novák uvádí: „Přínos členství v mikroregionu spatřujeme především v kontinuálním vzájemném informování o společných, popřípadě

podobných problémech a projektech. Dále také ve vzájemné informovanosti v oblasti legislativy a všech společných aktivit (žádosti o dotace v rámci regionu, MAS, ROP apod.)“. Paní Růžena Kopčáková, starostka obce Lhotka, vidí mimo jiné přínos členství v mikroregionu i ve výměně informací a zkušeností z nových činností obcí (CzechPoint, spisová služba atd.). Starosta obce Stará Ves nad Ondřejnicí a zároveň předseda mikroregionu povodí Ondřejnice pan Ing. Dalibor Dvořák při hodnocení členství v mikroregionu zdůrazňuje výhody integrace a výhody vystupování většího celku v širším regionu (kraj, ČR). Členství tedy bylo hodnoceno všemi členy velmi pozitivně.

Spolupráce mezi obcemi je však poznamenána vnímáním ostatních obcí, jako své konkurence. Každý ze starostů vidí nejdříve zájmy obce své působnosti a až poté zájmy mikroregionu.

Starostové členských obcí se scházejí vždy jednou měsíčně. Schůzky spočívají v představení aktuálního dění, plánovaných záměrů v jednotlivých obcích a v debatě o konkrétních problémech a následném společném nalézání jejich řešení. Starostové, jak sami uvedli, si tak vzájemně vyměňují informace, zkušenosti a doporučení. Mohou se tak při řešení některých situací inspirovat postupem již úspěšně vyzkoušeném jinou obcí.

#### 4.3 Vyhodnocení plnění naplánovaných projektů

Strategie rozvoje mikroregionu obcí povodí Ondřejnice je naplňována především prostřednictvím realizací jednotlivých projektů ve strategii stanovených. Projekty se týkají jak jednotlivých obcí, tak mikroregionu jako celku. V následujících tabulkách (tabulky č. 4.1, 4.2, 4.3 a 4.4) je uveden přehled projektů a jejich plnění.

Tabulka č. 4.1: Přehled realizace projektů stanovených ve Strategii rozvoje mikroregionu povodí Ondřejnice prioritního cíle 1

<b>Projekty: Prioritní cíl 1 „Rozvoj bydlení a infrastruktury v mikroregionu“</b>	<b>Uskutečněno</b>
1. Projekt nabídky výstavby obytných domů a bytů v mikroregionu	Částečně
2. Pilotní projekt bydlení pro mladé	Ne
3. Pilotní projekt levného bydlení ve vesnickém prostředí	Ne
4. Bytová výstavba právnických osob a obcí	Částečně
5. Výstavba objektů bydlení	<b>Ano</b>

6. Lokální projekt přestavby Obecního domu v obci Lhotka	<b>Ano</b>
7. Lokální projekt domu s pečovatelskou službou v obci Lhotka	Ne
8. Lokální projekt přípravy stavebních parcel v obci Fryčovice	<b>Ano</b>
9. Lokální projekt přípravy stavebních parcel ve městě Brušperk	<b>Ano</b>
10. Lokální projekt přípravy výstavby malometrážních bytů ve městě Brušperk	Částečně
11. Lokální projekt vybudování bytových jednotek a rekonstrukce šaten na stadionu ve městě Brušperk	<b>Ano</b>
12. Aktivita a služby podporující koncepci individuální výstavby a bydlení v mikroregionu	Částečně
13. Projekt komplexního řešení bezpečnosti v mikroregionu	Ne
14. Zařízení pro využití volného času	<b>Ano</b>
15. Lokální projekt fotbalového hřiště v obci Lhotka	<b>Ano</b>
16. Lokální projekt tělocvičny v obci Kozlovice	<b>Ano</b>
17. Lokální projekt tělocvičny v obci Palkovice	<b>Ano</b>
18. Lokální projekt rozšíření sportovního areálu ve Fryčovicích	<b>Ano</b>
19. Lokální projekt výletišť ve Fryčovicích	Částečně
20. Projekt zajištění čistoty vod v mikroregionu	<b>Ano</b>
21. Projekt hospodaření s komunálním odpadem	Částečně
22. Lokální projekty infrastruktury v obci Fryčovice	Ne
23. Lokální projekty infrastruktury v obci Staříč	<b>Ano</b>
24. Lokální projekty infrastruktury v obci Lhotka	Částečně
25. Lokální projekty infrastruktury v obci Kateřinice	Částečně
26. Lokální projekty infrastruktury v obci Palkovice	Částečně
27. Lokální projekty infrastruktury v obci Krmelín	Částečně
28. Lokální projekty infrastruktury ve městě Brušperk	Částečně

Zdroj: Vlastní zpracování



Tabulka č. 4.2: Přehled realizace projektů stanovených ve Strategii rozvoje mikroregionu povodí Ondřejnice prioritního cíle 2

<b>Projekty: Prioritní cíl 2 „Rozvoj cestovního ruchu a návazných služeb“</b>	<b>Uskutečněno</b>
1. Rekonstrukce historického objektu zámku ve Staré Vsi n. O.	Částečně
2. Projekt agropenzionu Selský dvůr	Částečně
3. Projekt Hukvaldský dvůr	Ne
4. Projekt agropenzionu s ekologickou farmou v obci Lhotka	<b>Ano</b>
5. Rekonstrukce hájenky ve Fryčovicích	Ne
6. Koupaliště v obci Hukvaldy	Ne
7. Rekonstrukce koupaliště v obci Kozlovice	Ne
8. Úprava a obnova alejí v obci Hukvaldy	Částečně
9. Rozhledna na Sovinci	Částečně
10. Rozhledna na Palkovických hůrkách	Ne
11. Rozhledna na Ondřejníku	Ne
12. Areál skokanských můstků v obci Kozlovice	<b>Ano</b>
13. Mikroregionální síť turistických tras pro pěší turistiku	Částečně
14. Mikroregionální síť agroturistických tras	Částečně
15. Lokální projekty infrastruktury cestovního ruchu v obci Lhotka	Částečně

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 4.3: Přehled realizace projektů stanovených ve Strategii rozvoje mikroregionu povodí Ondřejnice prioritního cíle 3

<b>Projekty: Prioritní cíl 3 „Rozvoj zemědělství, alternativního zemědělství a péče o krajinu“</b>	<b>Uskutečněno</b>
1. Projekt využití a udržování zemědělských ploch, stavebních zemědělských objektů a návrh pozemkových úprav	<b>Ano</b>
2. Projekt konkrétních vlastníků půdy	Ne
3. Projekt podpory sdružování zemědělských prvovýrobců do odbytových organizací	Ne

4. Projekt volného chovu dobytka	Částečně
5. Volný chov skotu s využitím stávajících objektů	Částečně
6. Projekt volného chovu skotu s využitím stávajícího objektu kravína v obci Stará Ves n. O.	Ne
7. Farma pro chov masného skotu v obci Kozlovice	Částečně
8. Farma pro chov českého teplokrevníka v obci Kozlovice	<b>Ano</b>
9. Využití hrubé stavby stávajícího objektu pro chov prasat v Krmelíně	<b>Ano</b>
10. Využití polních hnojišť	Částečně
11. Pěstování biomasy a její energetické zpracování	Ne
12. Zalesnění části zemědělských ploch	Ne
13. Farmy na pěstování vánočních stromků, okrasných dřevin a organizace odbytu	Částečně
14. Projekt rozšíření kapacity oprav a servisu zemědělské techniky	Částečně
15. Propojení a rozšíření biokoridorů na úkor zemědělské půdy	Ne
16. Projekt územního systému ekologické stability povodí Ondřejnice	Ne
17. Projekt protipovodňového opatření na řece Ondřejnici	<b>Ano</b>
18. Využití rybníční kaskády k vytvoření systému ekologické stability povodí Ondřejnice	Ne
19. Úprava vodních ploch	<b>Ano</b>
20. Soustava rybníků v Zámrkli	Částečně
21. Projekt soustavy rybníků pro rozvoj chovu ryb	Částečně
22. Zvýšení produkce chovu ryb	Ne

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 4.4: Přehled realizace projektů stanovených ve Strategii rozvoje mikroregionu povodí Ondřejnice prioritních cílů 4,5 a 6

<b>Projekty: Prioritní cíl 4 „Rozvoj místní správy a informačních systémů“</b>	<b>Uskutečněno</b>
1. Projekt informačních center	Částečně
2. Informační a navigační systém	Částečně

3. Další informační systémy	Ano
<b>Projekty: Prioritní cíl 5 „Rozvoj sociální oblasti, vzdělávání, výchovy a kultury“</b>	<b>Uskutečněno</b>
1. Pilotní projekt rozvoj kvalifikační struktury a úrovně vzdělání	Částečně
2. Kurzy PC techniky a internetu	Ano
3. Projekt kulturních, společenských a sportovních akcí v Mikroregionu	Ano
<b>Projekty: Prioritní cíl 6 „Vytváření podmínek pro malé a střední podnikání“</b>	
Tento prioritní cíl nezahrnuje jednotlivé projekty	

Zdroj: Vlastní zpracování

Zástupci mikroregionu povodí Ondřejnice stanovili ve své Strategii rozvoje celkem 71 projektů. Největší množství projektů se týká rozvoje bydlení a infrastruktury, cestovního ruchu a rozvoje zemědělství. Z celkových 71 projektů bylo realizováno 22 projektů úplně, 29 částečně a zbylých 20 projektů se nerealizovalo. Převážná část uskutečněných projektů spadá do oblasti rozvoje bydlení a infrastruktury (12 projektů z 28 bylo realizováno úplně a 11 částečně). Nerealizované projekty se týkají především zemědělství, kde pouze 5 projektů z 22 bylo zcela naplněno. V oblasti rozvoje cestovního ruchu byly realizovány 2 projekty úplně a 7 projektů částečně, zbylých 6 stále čeká, až na ně přijde řada. Všechny projekty dvou nejméně zastoupených oblastí (rozvoj místní správy a informačních systémů a rozvoj sociální oblasti, vzdělávání a kultury) jsou realizovány zcela či částečně. Většinu projektů, týkajících se jednotlivých obcí, si obce zařizují samostatně. Spolupráce obcí na projektech spočívá pouze ve výměně informací a zkušeností.

Co se týče mikroregionu jako celku, existují dva stěžejní projekty, na kterých se podílí více obcí společně. Hlavním a za roky existence mikroregionu povodí Ondřejnice nejnákladnějším společným projektem je odkanalizování obcí Hukvaldy, Fryčovice a části města Brušperk. Projekt spočívá ve vybudování kanalizace a čističek odpadních vod ve jmenovaných obcích a městě. Samotná realizace se plánuje dle slov místostarosty obce Hukvaldy do tří let. Na tento společný projekt byla poskytnuta dotace z OP Životní prostředí a v současné době probíhá administrace projektu, smlouva o poskytnutí dotace není uzavřena. Objem zakázky činí cca 450 mil. Kč. Dalším plánovaným projektem je společný nákup energie na energetické burze. To by mělo mikroregionu ušetřit přibližně 1 600 000 Kč ročně. Starosta obce Stará Ves n. O.

pan Ing. Dalibor Dvořák uvádí, že číslo může působit ohromně, ale ve skutečnosti, při přepočtu na rozpočty jednotlivých obcí to zase tak velká částka k ušetření není.

Sdružení Mikroregion povodí Ondřejnice nemá ustanovenou žádnou pracovní skupinu, která by řešila společné projekty mikroregionu, i když ve své strategii rozvoje uvádí její budoucí založení. Proto převažují projekty zaměřené na rozvoj jednotlivých obcí, než na rozvoj celého mikroregionu.

Ve Strategii rozvoje mikroregionu obcí povodí Ondřejnice je mimo jiné stanoven také monitoring a kontrola plnění cíle, priorit a realizace jednotlivých projektů. Uvádí, že každý rok proběhne průběžné vyhodnocení plnění strategie a bude o tomto vyhotovena zpráva. Tento monitoring ovšem neprobíhá a žádné konkrétní zprávy o stavu plnění strategie neexistují. Přehled plnění jednotlivých projektů byl získán od starostů členských obcí na základě osobních schůzek či písemných dotazů.

#### **4.4 Doporučení pro zastupitele mikroregionu povodí Ondřejnice**

Na základě vyhodnocení smysluplnosti a plnění Strategie rozvoje mikroregionu obcí povodí Ondřejnice a osobních rozhovorů se starosty členských obcí je možné uvést několik doporučení pro další fungování mikroregionu a lepšího využití strategie jeho rozvoje.

Při srovnávání s jinými okolními mikroregiony, starostové často uváděli, že sdružení Mikroregion povodí Ondřejnice chybí projektový management, který by zabezpečoval plánování, koordinování a řízení úloh a zdrojů pro dosažení definovaných cílů za daný čas, s definovanými zdroji a s omezenou cenou. Což mimo jiné znamená vytvoření funkce projektového manažera mikroregionu, který by zabezpečoval koordinaci společných projektů a lepší kooperaci mezi členskými obcemi. Tím by se také mohl potlačit vliv konkurenčního chování při uskutečňování projektů mikroregionu. Jedním z návrhů pro Mikroregion povodí Ondřejnice může být, aby z ušetřených peněz, díky nákupu energie na energetické burze, vytvořili místo pro projektového manažera mikroregionu. Další možností je manažer, který může být zaměstnancem konkrétní obce v mikroregionu (ne však složeného z obcí s rozšířenou působností). Na zajištění jeho fungování jsou často využívány dotace (ať už ve formě dotací poskytovaných přímo na management dobrovolných svazků obcí, na úhradu nákladů spojených se zpracováním plánovacích a programovacích dokumentů,

poradenskou činnost nebo formou uznatelných režijních nákladů podpořeného projektu). Manažer může být také najat externě na mandátní smlouvu (často jde o manažery, kteří pracují pro více mikroregionů).

V současnosti je v mikroregionech projektový manažer mikroregionů obecně využíván spíše pro osobní přípravu žádostí a strategických dokumentů. Z výsledků průzkumu vyplývá, že plných 83,33 % mikroregionů, jež se zúčastnily veřejného šetření, využívá „manažera“ pro samostatné zpracování žádostí o dotace, pouze ve 26 % jej využívají pro fundraising<sup>4</sup>. Tato skutečnost není příliš příznivá a tak by mikroregiony měly funkci projektového manažera mikroregionu přehodnotit a umožnit mu svou funkci vykonávat správně.

Dále je také nutné přehodnotit vnímání toho, co mikroregion vlastně představuje. Je mikroregion instituce nebo projekt? Obecně je mikroregion institucí, spravující určité území, ale na počátku, při jeho tvorbě, se jedná o projekt. A je nutno k němu takto přistupovat. Mikroregion tedy lze charakterizovat také jako produkt projektu, který jej založil. Je dotvářen výstupy a výsledky jednotlivých projektů připravovaných mikroregionem, které jsou uvedeny ve strategii rozvoje daného mikroregionu. Je utvářen výsledky činnosti jeho organizačních struktur. Mikroregion by měl být výsledkem soustavné činnosti. Bohužel tomu tak ve většině případů není.

Strategie rozvoje mikroregionů jsou tvořeny většinou investičními projekty (cyklostezka, plynofikace, kulturní dům, apod.). Pouze menšina podporuje rozvoj spolkového života. Na tyto projekty lze využít smlouvu o spolupráci. Tato smlouva je právně méně komplikovaná, pro každý projekt může být jiná organizační struktura, uzpůsobená rozsahu a zaměření projektu.

Žádný projekt nemůže být efektivní, pokud jej nerealizuje efektivně pracující tým. Pak nepomůže žádný rozvojový dokument. Inspirativními příklady mohou být například Euroregiony (plnohodnotné skupiny měst a obcí s právní subjektivitou, zřízené pro multioborovou spolupráci), Working Communities (základem je společná dohoda s omezenými pravomocemi) a další více či méně formalizované typy spolupráce zřizované zejména pro management INTERREG a jiných programů a iniciativ EU.

Velmi účinné může být také zavedení systému pracovních skupin. V mezinárodní praxi je ověřeným modelem vytváření orgánů mikroregionů, sestávajícími se z pracovníků jednotlivých obecních úřadů či zainteresovaných skupin

---

<sup>4</sup> Fundraising je systematická činnost, jejímž výsledkem je získání finančních či jiných prostředků na obecně prospěšnou činnost organizací nebo jednotlivců.

(stakeholderů). Například skupina pro rozvoj cestovního ruchu může být složena z odborníků jednotlivých členských obcí s poradními hlasy provozovatelů místní kulturní památky apod.

Ze zkušenosti existujících mikroregionů vyplývá, že k jejich úspěšnému založení a zejména fungování, je nezbytné naplnění pěti základních podmínek:

- existence shodných problémů obnovy a rozvoje ve více, spolu sousedících, obcích
- iniciativa vzešla ze samotných obcí, tedy od obecních zastupitelstev, občanských sdružení a samotných občanů
- ochota samosprávných orgánů jednotlivých obcí přenést část pravomocí a kompetencí na orgány mikroregionu
- vnitřní solidarita sdružených obcí, tedy ochota respektovat skutečnost, že ne všechny akce mikroregionu budou vždy a za všech okolností stejně výhodné pro všechny sdružené obce z věcného i časového hlediska
- jasné formulování konkrétního organizačního a odpovědnostního modelu, stejně jako systému komunikace

Tyto podmínky mohou být naplněny pouze v dobrém společenském klimatu a při existenci společných názorových východisek, ke kterým patří rámcová představa jednotlivých obcí o cílech, které chtějí při obnově a rozvoji dosáhnout, skutečné odhodlání, vůle a schopnost alespoň užší skupiny reprezentantů jednotlivých obcí překonávat překážky a hledat řešení.

Doporučení se týkají také krajů, které mohou vytvořit motivační mechanismy pro mikroregiony. Mezi tyto mechanismy patří například pořádání setkání projektových manažerů mikroregionů či pořádání soutěží o nejlepší spolupráci obcí a nejlepší spolkový život. Dále by měly kraje vyčlenit pracovníka pro monitoring činností mikroregionů a dotačně podporovat prezentaci mikroregionů. Zaměřit se spíše na neinvestiční projekty, spolkovou činnost a identifikaci obyvatel s mikroregionem. Je však na každém kraji, v jaké oblasti vidí přínos mikroregionů.

## 5 Závěr

Hlavním cílem mé práce bylo zhodnocení strategického rozvojového dokumentu „Strategie rozvoje mikroregionu obcí povodí Ondřejnice“ pro jeho zadavatele ze dvou hledisek. Jednalo se o vyhodnocení hlavních cílů rozvoje mikroregionu v souvislosti s předpoklady jejich naplnění a o posouzení možností projektového zajištění zmíněné strategie a návrhu společných aktivit obcí tohoto sdružení. V rámci práce jsem se zaměřila i na hodnocení samotného členství obce v mikroregionu.

Z praxe vyplývá, že obce obecně trpí nedostatkem organizační kapacity k iniciování rozvoje území, které sdílejí s ostatními obcemi. Tato skutečnost se týkala také obcí mikroregionu povodí Ondřejnice. V rámci mé práce jsem došla ke zjištění, že vznik mikroregionů nabízí obcím možnost operativnějšího a schůdnějšího řešení regionálních problémů, efektivnější čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu.

Dalším argumentem pro podporu sdružování obcí a jejich společných aktivit je proces tvorby a realizace společných projektů, který je zároveň prostředkem rozvoje jednotlivých obcí.

Význam vzniku mikroregionu povodí Ondřejnice spočíval ve zpracování strategického rozvojového dokumentu a z něho vycházejících projektů, na které mohou členské obce čerpat finanční prostředky. Svou strategii rozvoje vytvořilo sdružení Mikroregion povodí Ondřejnice pouze z povinnosti a z důvodů možnosti čerpání dotací především na různé projekty. Tyto projekty se převážně podařily uskutečnit, jen malá část ještě čeká na svou realizaci. Z celkových 71 projektů bylo realizováno 51 zcela nebo částečně. Zbýlých 20 projektů se doposud realizovat nepodařilo. Sdružení Mikroregion povodí Ondřejnice prozatím nečerpal dotace z fondů EU. Projekty si většinou řídí obce samy za sebe, ne za mikroregion. Strategie rozvoje mikroregionu je tedy naplňována pouze v rámci plnění projektů jednotlivými obcemi a městem. Co se týče dalších skutečností ve strategii stanovených jako např. ustanovení pracovních skupin, monitoringu a kontroly, tyto nejsou splněny ani z části.

Naopak existence tohoto mikroregionu má pak praktický význam, který spočívá ve vzájemné výměně zkušeností a vzájemné pomoci mezi členskými obcemi. Tato pomoc se týká především sdružování prostředků a jejich efektivnějším využití.

Spolupráce obcí by mohla efektivněji fungovat díky managementu rozvoje mikroregionu, který je jedním z doporučení vyplývajících z této práce. Ten by byl výkonným článkem mikroregionu a pomáhal by řešit společné problémy, iniciovat

společný rozvoj a eliminovat existenci vzájemné konkurence mezi obcemi. Tím by mohlo dojít i k naplnění doporučení „více profesionality, méně politiky“.

Výsledky diplomové práce budou předány vedení Mikroregionu povodí Ondřejnice. Diplomová práce tak splnila jak stanovený cíl, tak i cíl neformální.



## Seznam použité literatury

- [1] GOODALL, B. *Dictionary of Human Geography*. London : Penguin, 1987.
- [2] HRŮZA, J. *Slovník soudobého urbanismu*. Praha : Odeon, 1977. 109 s.
- [3] *CHKO Poodří* [online]. 2009 [cit. 2011-04-01]. Wwv.vyletnik.cz. Dostupné z WWW: <[http://www.vyletnik.cz/mistopisny-rejstrik/severni-morava/ostravsko-a-poodri/6256-chko\\_poodri/](http://www.vyletnik.cz/mistopisny-rejstrik/severni-morava/ostravsko-a-poodri/6256-chko_poodri/)>.
- [4] JEŽEK, J. *Současná situace regionálního plánování v České republice*, Západočeská univerzita Plzeň, Dostupné z WWW:<<http://www.svrr.zcu.cz/RegionalniplanovaniVCR.doc>>
- [5] KADEŘÁBKOVÁ, J. a kol. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. rozšířené vydání. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o., 2008. 455 s. ISBN 978-80-7380-086-4.
- [6] KNOLL, J., KNOLL V. *Svazek nebo sdružení a další formy spolupráce obcí*. Ministerstvo pro místní rozvoj, Praha: 2002, s. 3.
- [7] KUTSCHERAUER, A. *Management regionů a obcí* : Studijní texty – přílohy., 2007, s. 44.
- [8] LABOUNKOVÁ, V. a kol. *Metodická příručka pro zpracování strategických rozvojových dokumentů mikroregionů*. 1. vydání. Brno : Ústav územního rozvoje, 2009, s. 47. ISBN 978-80-87318-02-7.
- [9] OBERSTEIN, I; CACH, J. *Názvosloví urbanismu a územního plánování*. Praha : České vysoké učení technické, Fakulta architektury, Dostupné z WWW: <[http://www.uur.cz/slovník2/default.asp?action=hl\\_retezec](http://www.uur.cz/slovník2/default.asp?action=hl_retezec)>.
- [10] PLÁPOL, T. a kol. *Problémy mikroregionů při tvorbě společných projektů*. [online]. 2005. Pardubice : Projektová a rozvojová agentura, 2005 [cit. 2011-01-22]. Dostupné z WWW: <<http://www.rozvoj.cz/wb-09-05-vysledky-projektu.htm>>.
- [11] *Přírodní památka Hradní vrch Hukvaldy* [online]. 2010 [cit. 2011-04-02]. Wwv.turistik.cz.Dostupné z WWW: <<http://www.turistik.cz/cz/kraje/moravskoslezsky-kraj/okres-frydek-mistek/hukvaldy/hradni-vrch-hukvaldy/>>.

- [12] *Přírodní památka Kamenná* [online]. 2010 [cit. 2011-04-02]. Wwww.turistik.cz. Dostupné z WWW: <<http://www.turistik.cz/cz/kraje/moravskoslezsky-kraj/okres-frydek-mistek/staric/kamenna-u-starice/>>.
- [13] *Přírodní památka Palkovické hůrky* [online]. 2010 [cit. 2011-04-02]. Wwww.turistika.cz. Dostupné z WWW: <<http://www.turistika.cz/mista/palkovicke-hurky>>.
- [14] *Přírodní památka Pod hukvaldskou oborou* [online]. 2010 [cit. 2011-04-02]. Wwww.turistik.cz. Dostupné z WWW: <<http://www.turistik.cz/cz/kraje/moravskoslezsky-kraj/okres-frydek-mistek/kozlovice-okres-frydek-mistek/pod-hukvaldskou-oborou/>>.
- [15] *Přírodní rezervace Rybníky* [online]. 2010 [cit. 2011-04-01]. Wwww.turistik.eu. Dostupné z WWW: <<http://www.turistik.eu/cz/kraje/mhrisch-schlesischer-kreis/okres-frydek-mistek/kozlovice-okres-frydek-mistek/rybniky-prirodni-rezervace/>>.
- [16] *Slovník cizích slov*. 1. Praha : Levné knihy KMa, 2006. 366 s.
- [17] *Strategie rozvoje mikroregionu měst a obcí povodí Ondřejnice*. Stará Ves nad Ondřejnicí: Obec Stará Ves nad Ondřejnicí, Konfing, a.s. Ostrava a Třanovice služby o.p.s., 2001. 96 s. Schválil Sněm starostů Svazku měst a obcí povodí Ondřejnice 12/2001.
- [18] *Travertinová kaskáda* [online]. 2010 [cit. 2011-04-01]. Wwww.turistik.cz. Dostupné z WWW: <<http://www.turistik.cz/cz/kraje/moravskoslezsky-kraj/okres-novy-jicin/ticha/travertinova-kaskada/>>.
- [19] WOKOUN, R.; MALINOVSKÝ, J; DAMBORSKÝ, M.; BLAŽEK, J. a kol. *Regionální rozvoj - východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde Praha, a.s., 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.
- [20] WOKOUN, R.; CERVENÝ, M. a kol. *Ekonomika v prostoru svět, střední Evropa, EU, OECD, ČR*. Praha: Linde Praha, a.s., 2008. 192 s. ISBN 978-80-7201-698-3.

## **Seznam zkratek**

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad

EU – Evropská unie

CHKO – Chráněná krajinná oblast

MAS – Místní akční skupina

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věd

RIS – Regionální informační systémy

ROP – Regionální operační program

SAPARD – Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova

SDR – Strategický rozvojový dokument

## **Seznam obrázků**

Obrázek č. 2.1: Osídlení území České republiky v 9. století a v současnosti

Obrázek č. 2.2: Schéma pořízení strategického rozvojového dokumentu mikroregionu

Obrázek č. 2.3: Organizační struktura pro zpracování strategického rozvojového dokumentu mikroregionu

Obrázek č. 2.4: Obsah strategického rozvojového dokumentu mikroregionu

Obrázek č. 3.1: Pozice mikroregionu povodí Ondřejnice v rámci ČR

Obrázek č. 3.2: Mapa obcí mikroregionu povodí Ondřejnice

Obrázek č. 3.3: Větrný mlýn, Brušperk

Obrázek č. 3.4: Zřícenina hradu Hukvaldy

Obrázek č. 3.5: Skanzen na Mlýně, Kozlovice

Obrázek č. 3.6: Kostel sv. J. Křtitele, Palkovice

Obrázek č. 3.7: Zámek, Stará Ves n. O.

## **Seznam tabulek**

Tabulka č. 2.1: Zapojení obcí do mikroregionů v ČR v letech 2003-2008

Tabulka č. 2.2: Fáze a aktivity strategického řízení

Tabulka č. 3.1: Obce mikroregionu povodí Ondřejnice

Tabulka č. 3.2: Vývoj počtu obyvatel obcí v letech 1990 až 2010

Tabulka č. 3.3: Věková struktura obyvatel mikroregionu povodí Ondřejnice v roce 2009

Tabulka č. 3.4: Srovnání vzdělanostní struktury mikroregionu povodí Ondřejnice a Moravskoslezského kraje

Tabulka č. 3.5: Přirozený přírůstek a migrační saldo za rok 2009 v mikroregionu povodí Ondřejnice

Tabulka č. 3.6: Vyjíždka a dojíždka mikroregionu povodí Ondřejnice v roce 2001

Tabulka č. 3.7: Ekonomicky aktivní obyvatelé mikroregionu povodí Ondřejnice

Tabulka č. 3.8: Míra nezaměstnanosti v mikroregionu povodí Ondřejnice k 1.1.2011

Tabulka č. 3.9: Silné a slabé stránky mikroregionu povodí Ondřejnice

Tabulka č. 3.10: Příležitosti a ohrožení rozvoje mikroregionu povodí Ondřejnice

Tabulka č. 3.11: Strategický cíl, projekty a aktivity pro naplnění prioritního cíle 1 rozvoje mikroregionu Povodí Ondřejnice

Tabulka č. 3.12: Projekty a aktivity pro naplnění prioritních cílů 2, 3,4 a 5 rozvoje mikroregionu Povodí Ondřejnice

Tabulka č. 4.1: Přehled realizace projektů stanovených ve Strategii rozvoje mikroregionu povodí Ondřejnice prioritního cíle 1

Tabulka č. 4.2: Přehled realizace projektů stanovených ve Strategii rozvoje mikroregionu povodí Ondřejnice prioritního cíle 2

Tabulka č. 4.3: Přehled realizace projektů stanovených ve Strategii rozvoje mikroregionu povodí Ondřejnice prioritního cíle 3

Tabulka č. 4.4: Přehled realizace projektů stanovených ve Strategii rozvoje mikroregionu povodí Ondřejnice prioritních cílů 4,5 a 6

## **Seznam grafů**

Graf č. 3.1: Vývoj počtu obyvatel obcí mikroregionu povodí Ondřejnice

Graf č. 3.2: Podíl věkových skupin na celkovém počtu obyvatel mikroregionu

Graf č. 3.3: Vzdělanostní struktura obyvatel mikroregionu povodí Ondřejnice

## Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne .....

.....  
jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:

Hlavní 88, Ostrava 725 28

## **Seznam příloh**


Příloha č. 1: Strategický cíl, prioritní cíle a projekty mikroregionu Povodí Ondřejnice



## Příloha č. 1:

### Strategický cíl, prioritní cíle a projekty mikroregionu Povodí Ondřejnice

Tabulka č. 3.11: Strategický cíl, projekty a aktivity pro naplnění prioritního cíle 1 rozvoje mikroregionu Povodí Ondřejnice

<b>Strategický cíl rozvoje mikroregionu Povodí Ondřejnice</b> <i>„Zlepšení sociálně ekonomické situace v mikroregionu a rozvoj demografických a kulturních stránek života jeho obyvatel a to rychlou a pohotovou aktivizací všech vnitřních potenciálů mikroregionu k zajištění nových a udržení dosavadních pracovních míst v obcích mikroregionu.“</i>

<b>Prioritní cíl 1</b> <i>„Rozvoj bydlení a infrastruktury v mikroregionu“</i>
<ul style="list-style-type: none"><li>• Projekt nabídky výstavby obytných domů a bytů v mikroregionu</li><li>• Pilotní projekt bydlení pro mladé</li><li>• Pilotní projekt levného bydlení ve vesnickém prostředí</li><li>• Bytová výstavba právnických osob a obcí</li><li>• Výstavba objektů bydlení</li><li>• Lokální projekt přestavby Obecního domu v obci Lhotka</li><li>• Lokální projekt domu s pečovatelskou službou v obci Lhotka</li><li>• Lokální projekt přípravy stavebních parcel v obci Fryčovice</li><li>• Lokální projekt přípravy stavebních parcel ve městě Brušperk</li><li>• Lokální projekt přípravy výstavby malometrážních bytů ve městě Brušperk</li><li>• Lokální projekt vybudování bytových jednotek a rekonstrukce šaten na stadionu ve městě Brušperk</li><li>• Aktivity a služby podporující koncepci individuální výstavby a bydlení v mikroregionu</li><li>• Projekt komplexního řešení bezpečnosti v mikroregionu</li><li>• Zařízení pro využití volného času</li><li>• Lokální projekt fotbalového hřiště v obci Lhotka</li><li>• Lokální projekt tělocvičny v obci Kozlovice</li><li>• Lokální projekt tělocvičny v obci Palkovice</li><li>• Lokální projekt rozšíření sportovního areálu ve Fryčovicích</li><li>• Lokální projekt výletišť ve Fryčovicích</li><li>• Projekt zajištění čistoty vod v mikroregionu</li><li>• Projekt hospodaření s komunálním odpadem</li><li>• Lokální projekty infrastruktury v obci Fryčovice</li><li>• Lokální projekty infrastruktury v obci Staříč</li><li>• Lokální projekty infrastruktury v obci Lhotka</li><li>• Lokální projekty infrastruktury v obci Kateřinice</li><li>• Lokální projekty infrastruktury v obci Palkovice</li><li>• Lokální projekty infrastruktury v obci Krmelín</li><li>• Lokální projekty infrastruktury ve městě Brušperk</li></ul>

Zdroj: Vlastní zpracování podle Strategie rozvoje mikroregionu obcí Povodí Ondřejnice

Tabulka č. 3.12: Projekty a aktivity pro naplnění prioritních cílů 2, 3, 4 a 5 rozvoje mikroregionu Povodí Ondřejnice

<p><b>Prioritní cíl 2</b>  <b>„Rozvoj cestovního ruchu a návazných služeb“</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Rekonstrukce historického objektu zámku ve Staré Vsi n. O.</li> <li>• Projekt agropenzionu Selský dvůr, Hukvaldský dvůr a agropenzionu s ekologickou farmou v obci Lhotka</li> <li>• Rekonstrukce hájenky ve Fryčovicích</li> <li>• Koupaliště v obci Hukvaldy a v obci Kozlovice</li> <li>• Úprava a obnova alejí v obci Hukvaldy</li> <li>• Rozhledna na Sovinci, Palkovických hůrkách a na Ondřejníku</li> <li>• Areál skokanských můstků v obci Kozlovice</li> <li>• Mikroregionální síť turistických tras pro pěší turistiku a agroturistiku</li> <li>• Lokální projekty infrastruktury cestovního ruchu v obci Lhotka</li> </ul>
<p><b>Prioritní cíl 3</b>  <b>„Rozvoj zemědělství, alternativního zemědělství a péče o krajinu“</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Projekt využití a udržování zemědělských ploch, stavebních zemědělských objektů a návrh pozemkových úprav a konkrétní vlastníci půdy</li> <li>• Projekt podpory sdružování zemědělských prvovýrobců do odbytových organizací</li> <li>• Projekt volného chovu dobytka a skotu s využitím stávajících objektů např. stávajícího objektu kravína v obci Stará Ves n. O.</li> <li>• Farma pro chov masného skotu a českého teplokrevníka v obci Kozlovice</li> <li>• Využití hrubé stavby stávajícího objektu pro chov prasat v Krmelíně</li> <li>• Využití polních hnojišť, pěstování biomasy a její energetické zpracování</li> <li>• Zalesnění části zemědělských ploch</li> <li>• Farmy na pěstování vánočních stromků, okrasných dřevin a organizace odbytu</li> <li>• Projekt rozšíření kapacity oprav a servisu zemědělské techniky</li> <li>• Propojení a rozšíření biokoridorů na úkor zemědělské půdy</li> <li>• Projekt územního systému ekologické stability povodí Ondřejnice</li> <li>• Projekt protipovodňového opatření na řece Ondřejnici</li> <li>• Využití rybníční kaskády k vytvoření systému ekologické stability povodí Ondřejnice, úprava vodních ploch soustavy rybníků v Zámklí</li> <li>• Projekt soustavy rybníků pro rozvoj chovu ryb a zvýšení produkce chovu ryb</li> </ul>
<p><b>Prioritní cíl 4</b>  <b>„Rozvoj místní správy a informačních systémů“</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Projekt informačních center, informační a navigační systém a další informační systémy</li> </ul>
<p><b>Prioritní cíl 5</b>  <b>„Rozvoj sociální oblasti, vzdělávání, výchovy a kultury“</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Pilotní projekt rozvoj kvalifikační struktury a úrovně vzdělání</li> <li>• Kurzy PC techniky a internetu</li> <li>• Projekt kulturních, společenských a sportovních akcí v Mikroregionu</li> </ul>
<p>Tento prioritní cíl nezahrnuje jednotlivé projekty</p>

\* Prioritní cíl 6 „Vytváření podmínek pro malé a střední podnikání“ nezahrnuje jednotlivé projekty  
Zdroj: Vlastní zpracování podle Strategie rozvoje mikroregionu obcí Povodí Ondřejnice